

HELHEDSPANLÆGNING I ØGADERNE

ERFARINGSOPSAMLING FRA ET ÅRS SAMARBEJDE
MELLEM ØGADEBEBEOERE OG AARHUS KOMMUNE

LOKALT FORANKRET HANDLE- OG VISIONS PLAN

Bæredygtighed / Børnemiljø / Trafik / Begrønning / Kvalitet i byggeriet

Indholdsfortegnelse

Om Øgade-kvarteret v. Øgade-beboere	side 5
Aarhus Kommunes forord	side 7
Samarbejde fokus, metode og opbygning	side 8
Proces; aktiviteter og sammendrag	side 11
Øgadernes DNA v. Øgade-beboere	side 32
Resumé af de fem temaer – Aarhus Kommune	side 35
Sådan kommer vi videre v. Øgade-beboere	side 36
Som ringe i vandet...	side 40
Den videre proces...	side 38
De 5 visioner v. Øgade-beboere	side 43

Om Øgade-kvarteret

v. beboergruppen

Øgadekvarteret er bygget til Aarhus' første arbejderklasse, samt håndværkere, handlende og erhverv fra 1850'erne og frem. I 1940'erne var Sjællandsgade byens folkerigeste gade. I 1960'erne var beboerne hovedsageligt ufaglærte arbejdere, syersker, håndværkere med værksteder, enkelte fabrikker, mange butikker – og studenter.

Der fortælles meget om sammenhold; Der var nabo-hjælp, børnepasning, småtjenester på den helt lokale vis, i opgangene. De mange børn var på gaden, der var ingen legepladser, kun Vennelystparken med sure parkbetjente.

Gradvis blev bydelen forslummet og kommunen købte op for at sanere, totalsanere.

1970 inviterede studerende fra kvarteret til den første gadefest, lukkede Sjællandsgade og inviterede beboerne at komme med ideer til forbedring af bydelen.

Et sted til børn blev det første ønske, som i løbet af et års tid blev til Børnenes og Beboernes Jord; først i kamp med kommunen derefter i samarbejde.

Farlig biltrafik var et andet område, og en trafikgruppe blev dannet. Det førte til ensretning af enkelte gader, og det første træ blev plantet i gaden. Senere fik den nederste ende af gaden fortovsøer, bump og beplantning. Ensretninger og sikring af skolevejen var og er stadig et problem.

En boligrådgivning hjalp folk med brandsikring og ombygninger.

Et forsamlingshus har vi brug for, og da Rugbrødsfabrikken flyttede ud, forhandlede en husgruppe i 5 år inden Beboernes Hus i Sølystgade kunne indvies. Forinden havde aktive forældre lavet Beboernes Børnehave, en selvejende børneinstitution i huset.

Ud af beboergrupperne opstod musikgrupper, murmalergruppe, boliggruppe, banko-, folkedans- og udflugtsgruppe, avisgruppe, osv.

Det, der beskrives her er kultur; kultur som er sammenhæng og fællesskaber, som giver et område og dens beboere en fælles historie og identitet.

Kulturen er ikke bagudskuende. Den angiver ved sin historie erfaringer, retninger for levende liv og inspirerer til kommende aktiviteter.

Den fælles kultur i Øgadekvarteret fungerer som en dynamo for at ønsker og ideer kan blive til realiteter, når vi går sammen.

Kulturen, sammenholdet og aktiviteterne kan bære bydelen ind i en ny epoke, hvor kvarterets miljømæssige og kulturelle kvaliteter også bliver anerkendt og respekteret udefra.

Samarbejde, evne til dialog i øjenhøjde og respekt for livets æstetiske og kunstneriske sider beriger både kvarteret – og hele byen.

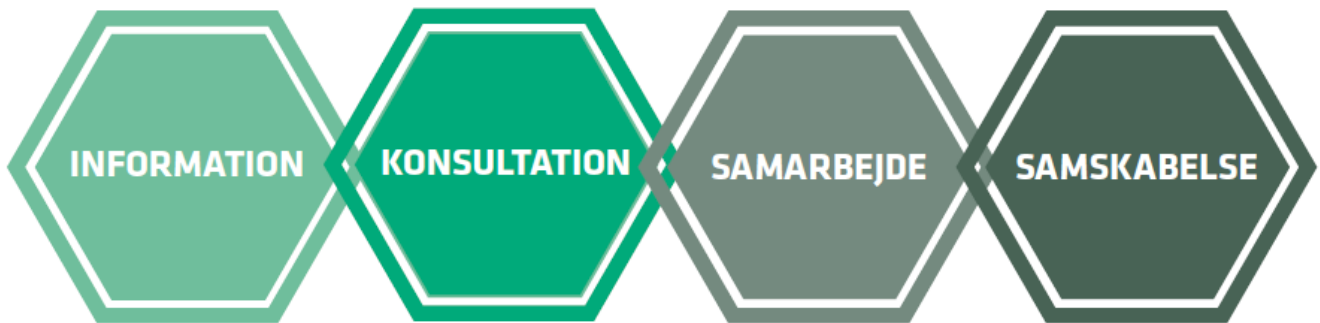
Øgaderne i dag er Poetisk Kvarter med steds-specifikke digte og tekster på gavle og bænke i gaderne, der er stærkt besøgte forfatteraftner i beboerhuset, der er lokale musikgrupper der giver koncerter, der er murmalerier og årlige børnekunstuger.

Børnenes og Beboernes Jord har en stor gruppe frivillige som står for sommerlejr, jule-, fastelavns- og sommerfester, organiserer spiseklubber osv.

Vi ønsker en forstærket indsats for kunst og udsmykninger i bydelen og flere muligheder for kulturelle mødesteder.

"Kultur er hele den samlede sum af det vi håber og tror."

(Carl Sharnberg)

BORGERSAMARBEJDET KAN HAVE FORSKELLIGE TILGANGE

Aarhus kommunes forord

SAMARBEJDE I ET ÅR

For at bringe borgernes stemme frem i en helhedsplanlægning for Øgadekvarteret har Aarhus kommune i perioden november 2017 til november 2018 samarbejdet med en række beboere fra kvarteret.

Det har været kommunens ønske at skabe en inddragelsesproces, hvor de borgere som i fremtiden skal have glæde af området, har haft mulighed for blive hørt og være i dialog med kommunen om deres kvarter: Det både via et samarbejde og via en løbende og fælles konsultation i samarbejdet.

Der er gennemført en række aktiviteter og processer for at inddrage bydelens borgere og interessenter i udarbejdelsen af en vision for området. Arbejdet har været organiseret af en mindre arbejdsgruppe bestående af tre repræsentanter fra Øgaderne og to fra Teknik og Miljø.

I forbindelse med kortlægningen identificerede vi forskellige Øgade-interessenter som var vigtige at invitere ind i processen. På den baggrund indbød vi til et opstartsmøde. Cirka 40 interessenter mødte op og dannede 'beboergruppen' som har været en gennemgående part i samarbejdet

Arbejdsgruppen har på en række efterfølgende møder i samarbejde med den større beboergruppe fundet frem til fem temaer og visioner for kvarteret. Disse kan ses i dette hæfte, i resumé, side 36 i fuld længde fra side 43.

Materialet fra processen indgår i kommunens videre arbejde.

Blandt de fem temaer har der været særlig stor interesse for temaerne *Kvalitet i Byggeriet* og *Trafik*. Teknik og Miljø arbejder sammen med Øgade-beboerne omkring netop disse temaer på følgende måde:

KVALITET I BYGGERIET

Udover visionen har borgerne på eget initiativ arbejdet videre med ønsker om bestemmelser til fremtidigt byggeri. Teknik og Miljø forventer, at der skal holdes en workshop om emnet med deltagelse af forskellige fagpersoner i 1. halvdel af 2019.

TRAFIK

Flere af de igangværende initiativer og forslag til tiltag for forbedring af trafikforhold, vil kunne spille sammen med borgernes visioner for Trafik. Eksempelvis *Anlægsprogrammet for trafikale infrastrukturer*. I 2019 forventer Teknik og Miljø også at iværksætte en proces omkring udmøntning af emnet trafikal fredeliggørelse under *Mobilitetsplan for Midtbyen*. Det vil også være relevant at kigge på *Skolevejsanalyser* og *Cykelhandlingsplanen*.

OPSAMLING

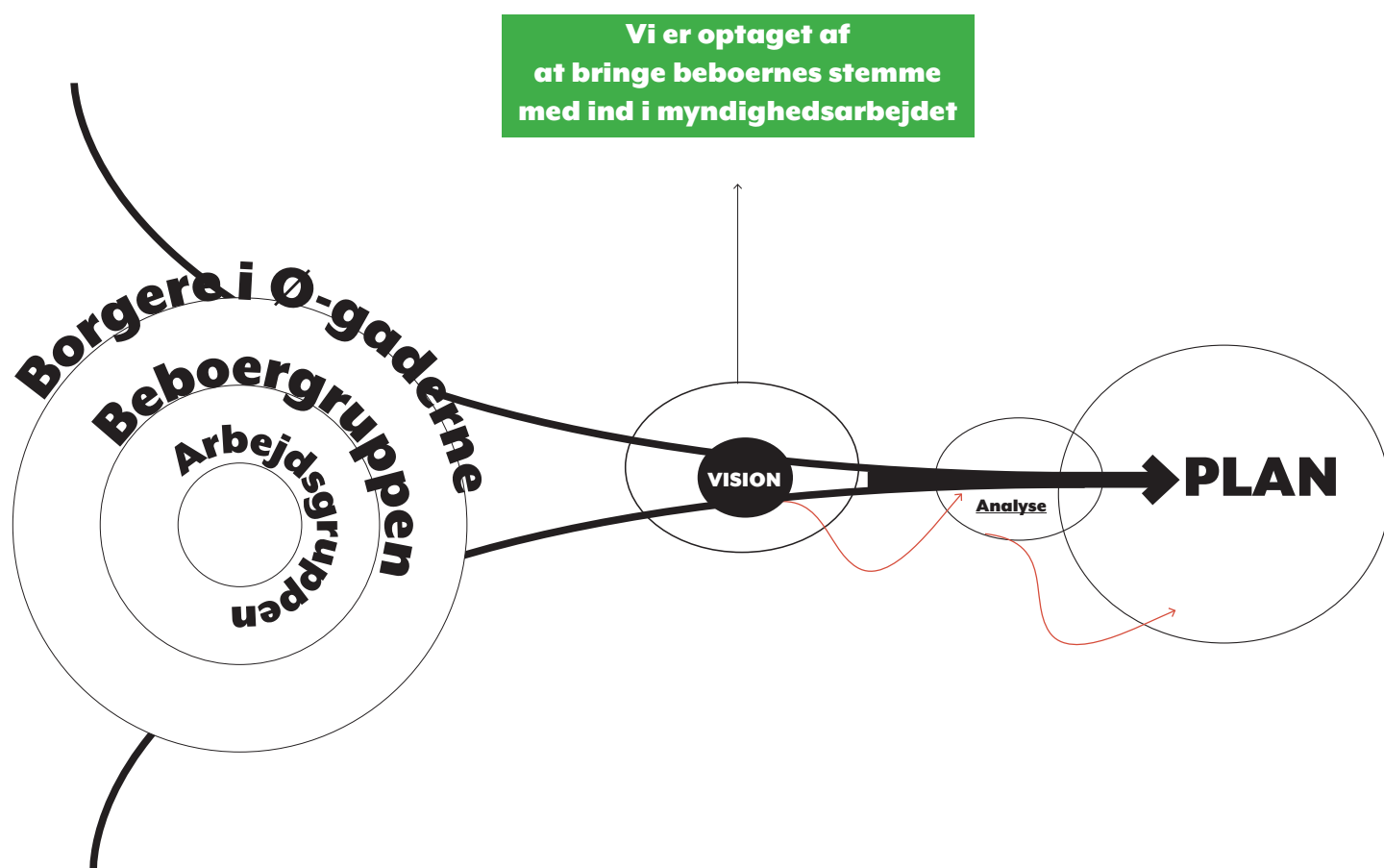
I det følgende vil du blive præsenteret for nogle af de aktiviteter og samarbejdsformer, der har været en del af samarbejdet og som har hjulpet os i sammen at udvikle videre på de temaer, som Øgadernes beboere synes er vigtigst. Disse temaer vil fremadrettet blive inddraget i det nye plangrundlag. Samarbejdet har allerede afstedkommet andre og nye initiativer i området og har ansporet til nye projekter – også i kommunalt regi. Se lidt mere herom på side 38.

LÆSEVEJLEDNING

Du kan nederst på siderne i dette hæfte orientere dig om hvorvidt det er **beboere** (*Materiale fra beboere i Øgaderne*) eller om det er **kommunen** (*Helhedsplanlægning i Øgaderne...*) der er primær afsender på sidens indhold.

Tak for samarbejdet!

Samarbejde om en vision...

Samarbejdet har været kendetegnet ved både en bred og en tidlig inddragelse. Fokus har været at identificere de mest væsentlige temaer og at arbejde med en kvalificering og en udfoldning af disse.

Samarbejdet har mundet ud i en visions plan for de fem temaer. Visionen indgår direkte i myndighedsarbejdets øvrige parametre for analyse. Dermed er det med til at sætte retningen for det endelige og opdaterede plangrundlag for Øgaderne.

Samarbejdets former...

ARBEJDSGRUPPE...

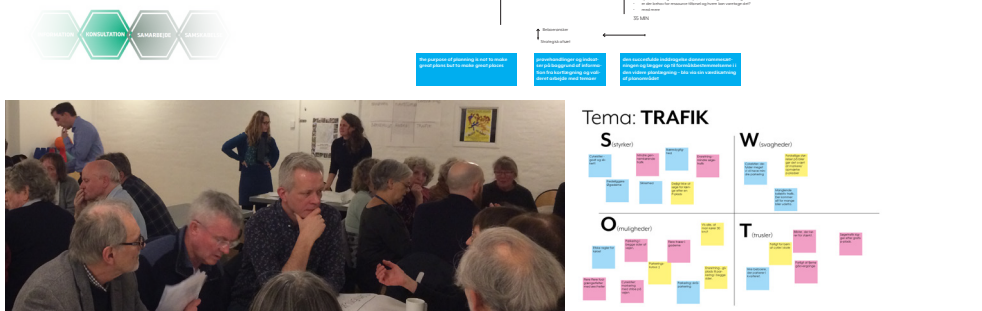
Tilgang: Konsultering og relationsopbygning
Felt: Kvartersidentitet – kvalitativ tilgang skærper empatien
Metode: Mapping

1

BEBOERGRUPPE...

Tilgang: Samarbejde
Felt: Ekspert viden, ønsker
Metode: Tema og temakvalificering

2

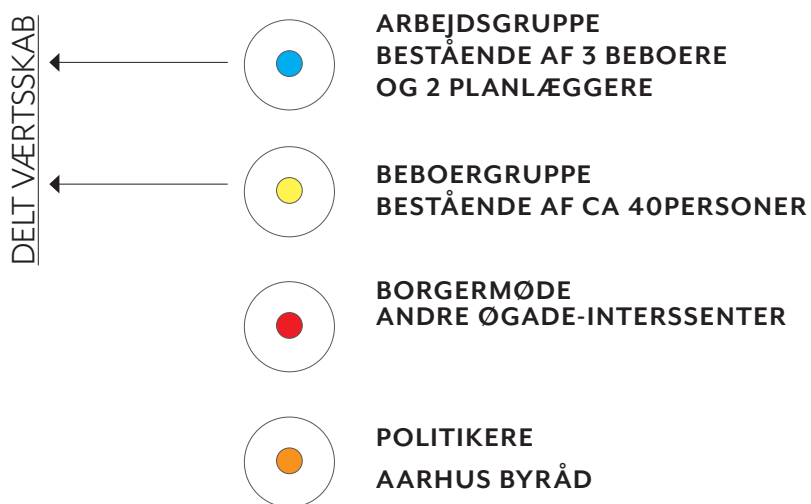
BORGERE I ØGADERNE...

Tilgang: Information: borger til borger Konsultation; værdi og vision
Felt: Egenart, kvartersidentitet
Metode: Høste via grafisk ophæng

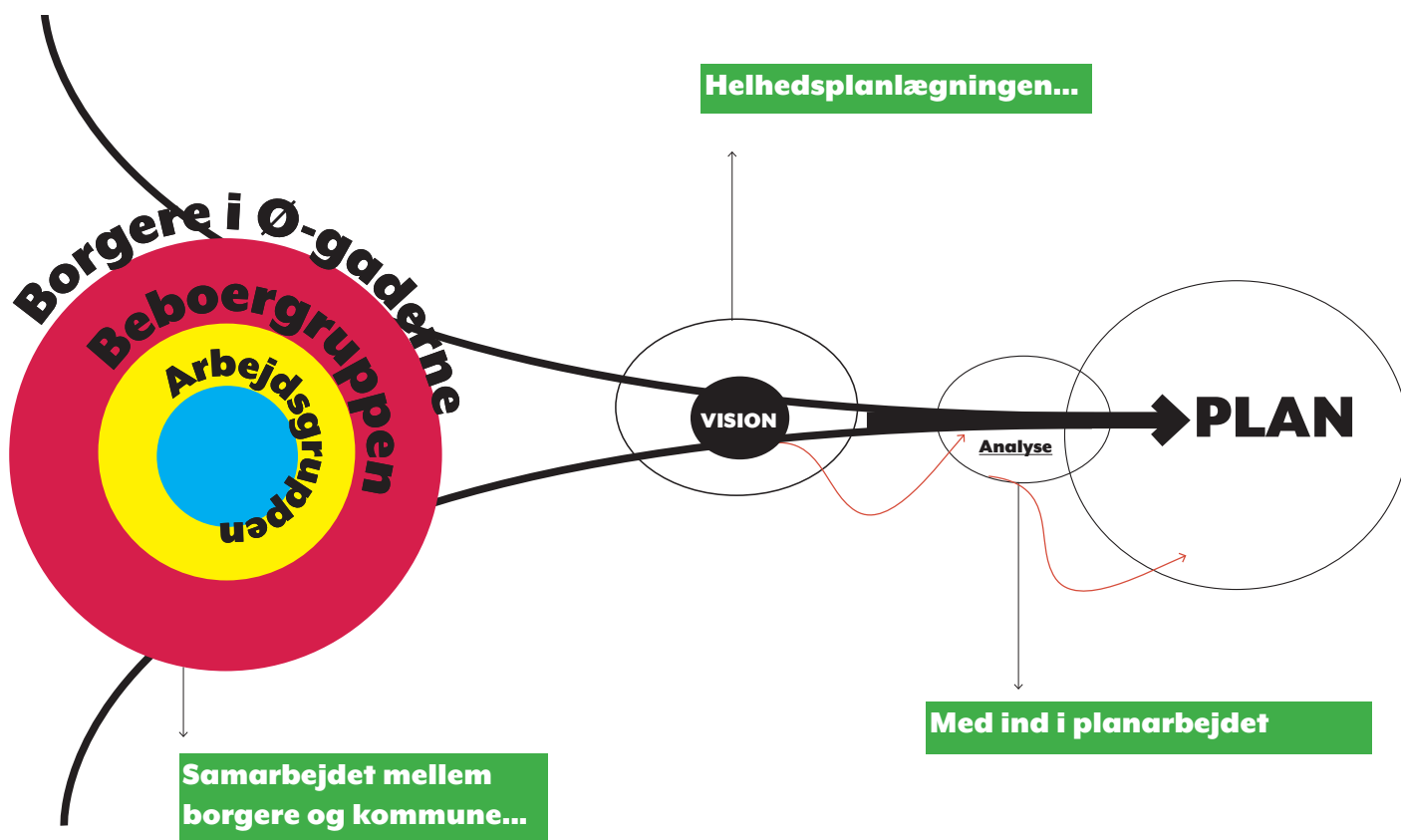
3

Samarbejdets opbygning...

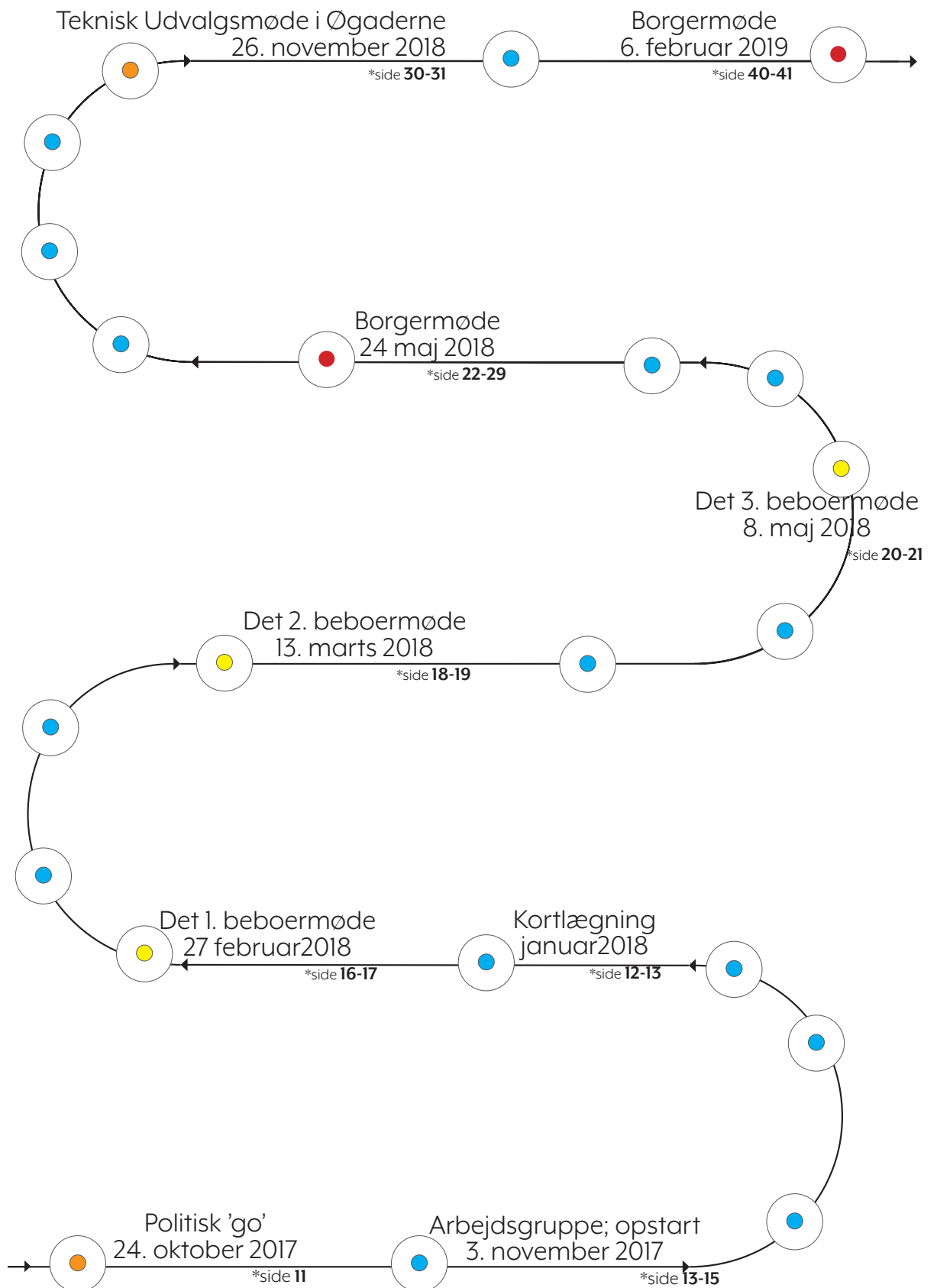

På næste side kan du se et udsnit af de aktiviteter der er fundet sted i samarbejdet 2017-18.

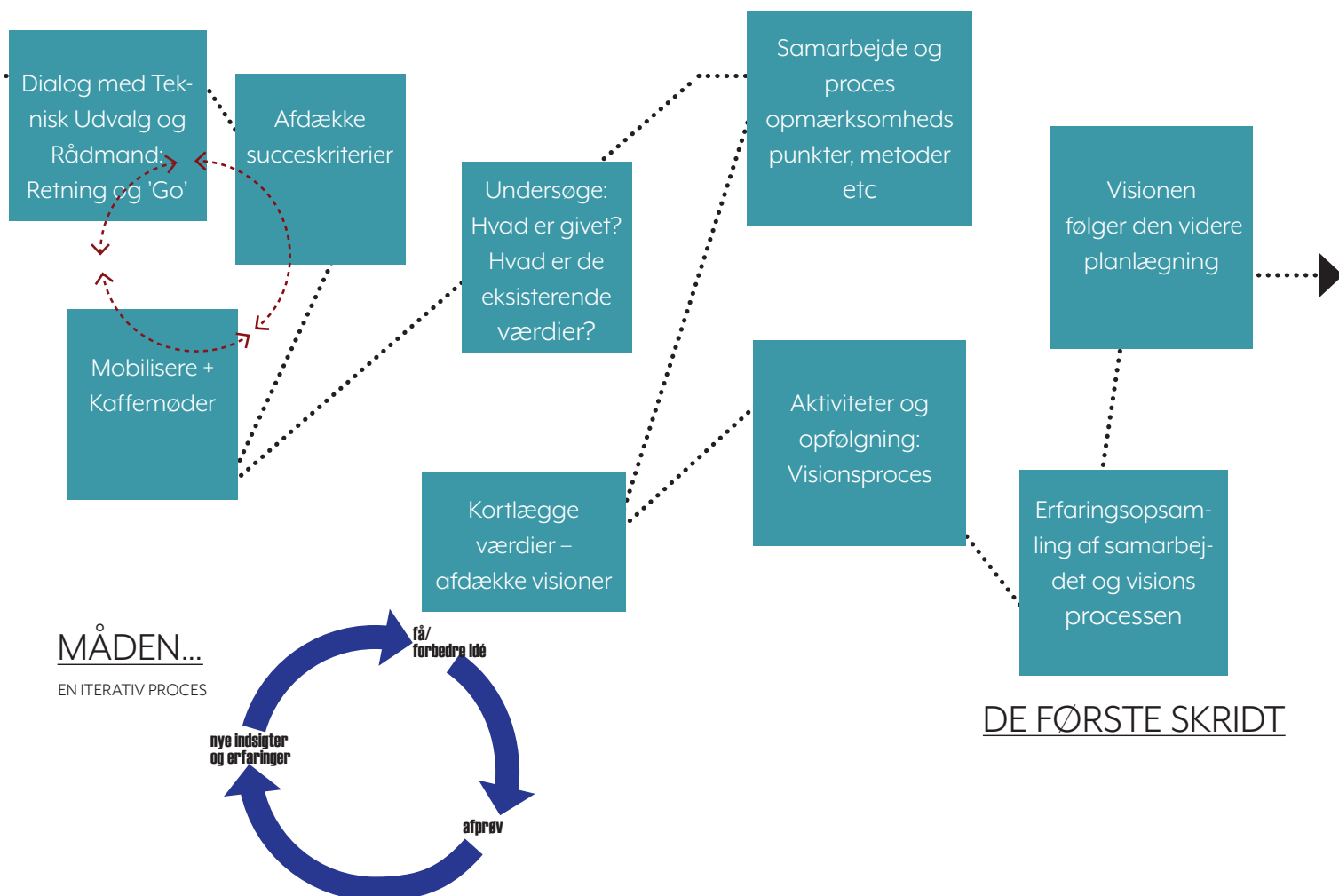
Herudover har beboergruppen, en gruppe på omkring 40 dedikerede borgere afholdt og forberedt en række møder samt skrevet den samlede vision som du kan se på side 35.

Aktiviteter og møder – ultimo 2017-2018

Politisk 'go' – oktober 2017

ANTAGET INDHOLD: TEMAER:

FORTÆTNING, HERUNDER TRAFIK OG DET GRØNNE

EGENART/IDENTITET HERUNDER OG KULTURARV/KULTURMILJØ OG KVALITETSKRAV TIL BYGGERIET

MANGFOLDIGHED; HERUNDER DET RELATIONELLE OG FÆLLESSKABET: IDENTIFIKATION – UDVIDELSE – ETABLERING

DE INVOLVEREDE

Følgende bruttoliste af mennesker med tilknytning til Øgaderne kan være en del af målgruppen og medvirke i de udviklende workshops. Dette identificeres og uddybes i samarbejde med Fællesrådet/arbejdsgruppen:

ERHVERVSLIVET I Ø-GADERNE/NØRRE ALLE. PRIVATE GRUNDEJERE/UDVIKLERE. BEBOERE - FOKUS PÅ REPRÆSENTANTER FRA FORSKELLIGE BEFOLKNINGSSEGMENTER FX: FAMILIER, STUDERENDE, UNGE, AKADEMIKERE, MENIGHEDSRÅD MV... KULTURMILJØRÅD. BØRNEJORD. SKOLERNE. KLOSTERVANG. ANDRE INSTITUTIONER. SPORTS OG AKTIVITETSKLUBBER

Kaffemøder; opstart – november 2017

OPDRAGET:

Bidrag til forarbejdet med Kommuneplan 2017 for Aarhus Kommune

Midtbyens fællesråd for
Latinerkvarteret, Øgaderne og Nørre Stenbro

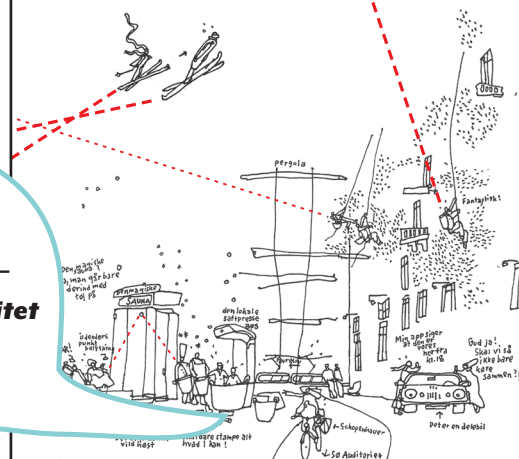
**Vi ønsker fokus på mangfoldigt boliv
og trivsel. Ikke kun som i Planstrategien
på byliv og vækst**

Lokalsamfundsbeskrivelser/Forslag til Kommuneplan2017

**Med klog vækst mener vi at
udvikle bæredygtigt
– socialt, økonomisk og miljømæssigt –
samtidig med at vi skaber bedre bykvalitet
og højere grad af liveability**

Planstrategi 2015

KLOG VÆKST FREM MOD 2050 Planstrategi 2015

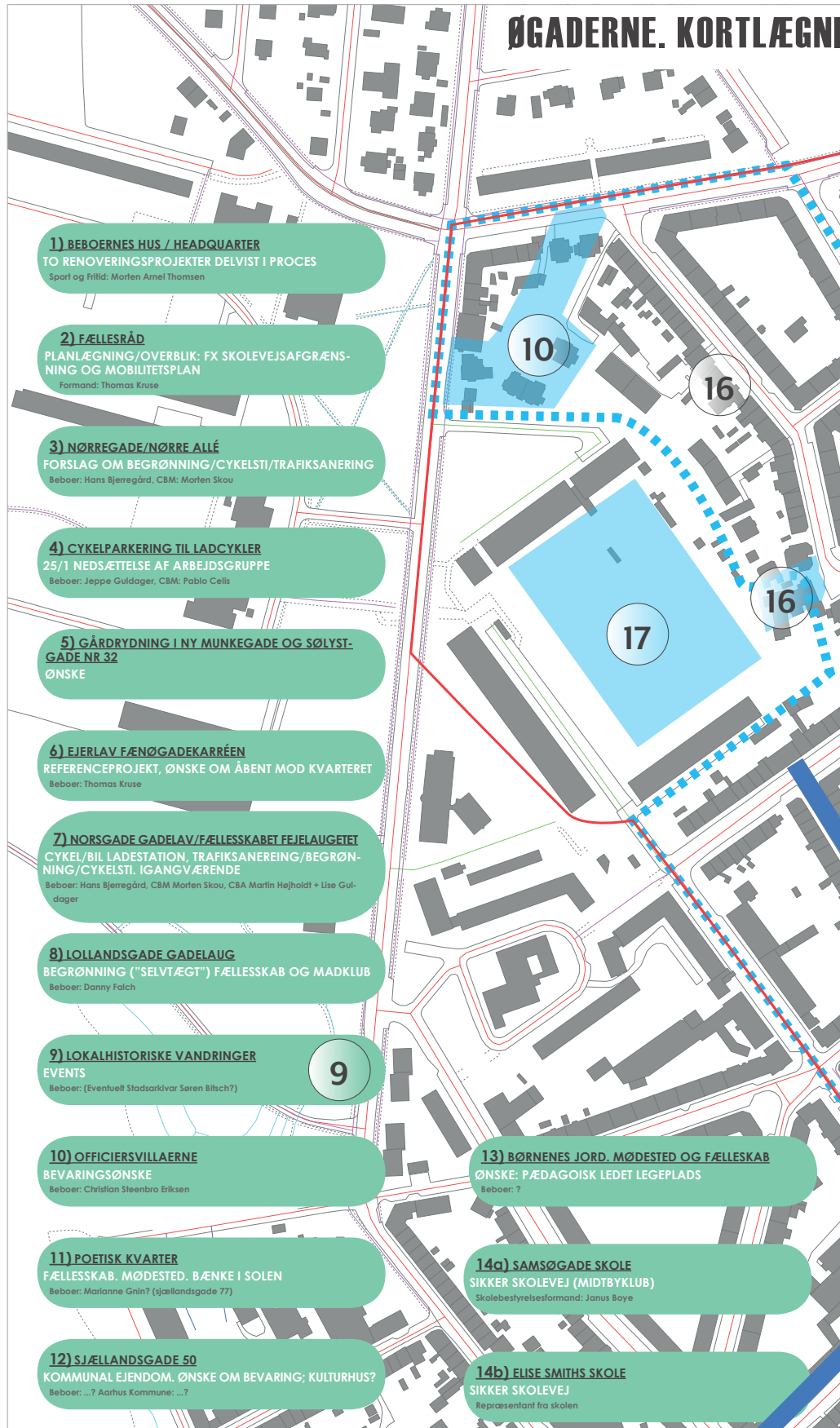
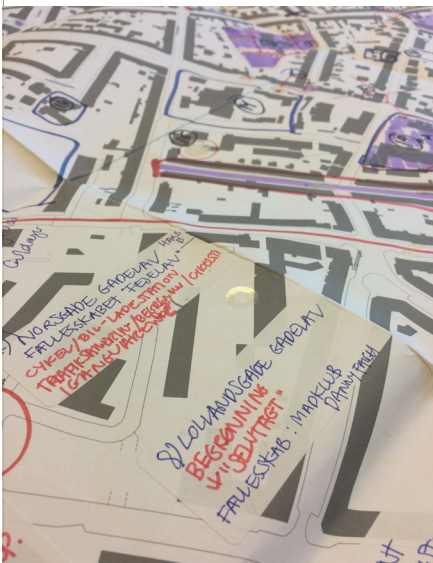
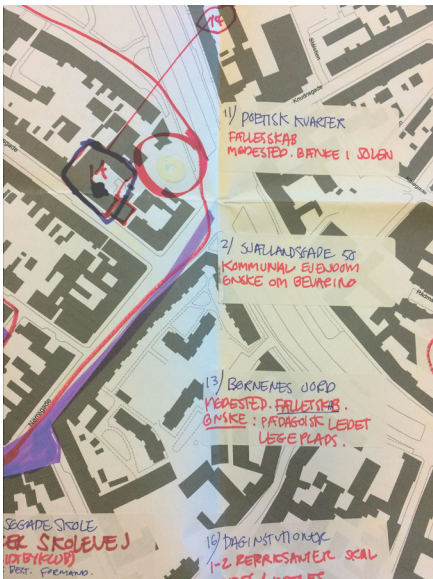
MIDTBYENS UDVIKLING?

DEBATMØDE MED
STADSARKITEKT STEPHEN WILLACY, AARHUS
TORS DAG D. 9. APRIL KL. 19.30-22
BEBOERHUSET, SØLYSTGADE 30 - MIDTBYENS
WWW.BEBOERNES-HUS.DK

SUCCESKRITERIER:

- **Styrke fælles viden om øgaderne**
- **Styrke fælles engagement for at deltage i udviklingen**
- **Styrke fælles ejerskab til resultater og drift og dagligt levet liv i Øgaderne**

Kortlægning igangsættes januar 2018

NING VED ARBEJDSGRUPPEN FOR HELHEDSPLANENS BORGERINVOLVERING

ALLE AREALANGIVELSER ER BLOT VEJLEDENDE

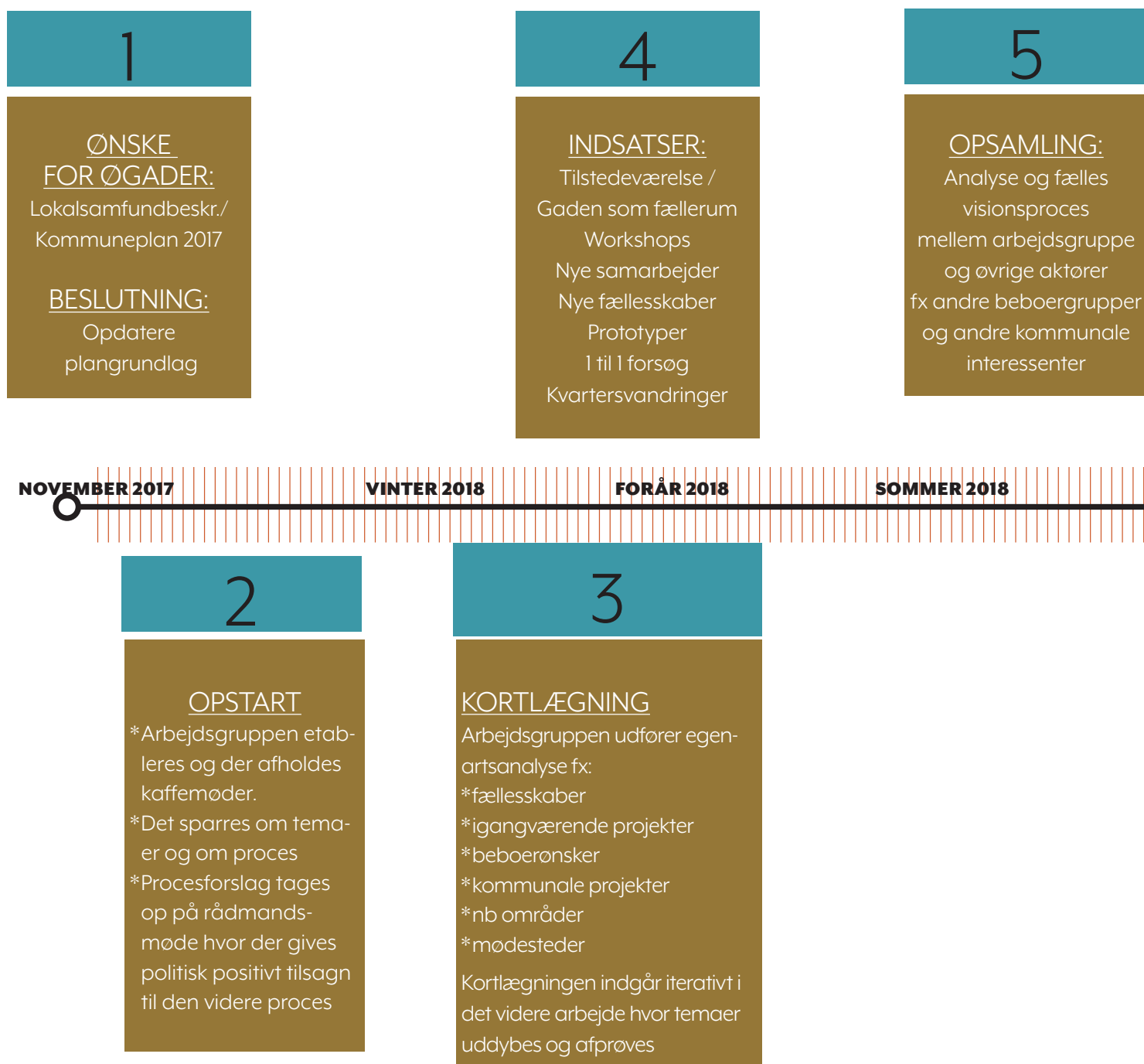

Det 1. beboermøde 27. februar 2018

Præsentation af historik og samarbejde

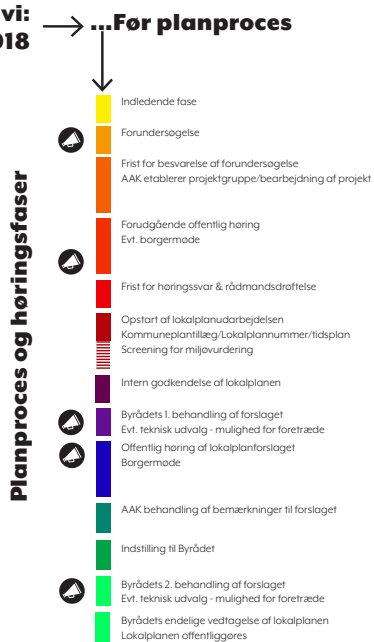
Rids af helhedsplanlægningens proces og forløb...

7

INDFLYDELSE :

Her er vi:
27/2 2018

EFTERÅR 2018

FORÅR 2019

6

PLANARBEJDET
OPSTARTES

Forårets arbejde udgør
rammen for det opdate-
rede plangrundlags for-
målsbestemmelser

Det 2. beboermøde 13. marts 2018

Fem temaer fastsættes:

Børnemiljø

Trafik

Bæredygtighed

Begrønning og fysisk
aktivitet

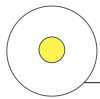

Kvalitet i Byggeriet

Diskussion af temaernes kvaliteter og værdier på baggrund af kortlægningen.
Hvordan kan kvarteret bevares og ændres ud fra borgernes ønsker?

Det 3. beboermøde 8. maj 2018

S styrker

- » Børnenes og Beboernes Jord
- » At de grønne områder bevares. Tilflytning sker pga det aktive beboermiljø og de gode skoler

- » Fredeliggøre Øgaderne – mindre gennemkørende trafik
- » Dejligt med flere cykelstier –god og sikkert

- » Genbrug og genanvendelse sker let i en bydel som vores med mange fælleskaber
- » Kvarteret har en bygningsmasse som gør det let at energioptimere – også i fremtiden

- » Giver mulighed for at mødes på tværs af alder,gade, social status
- » Giver mulighed for bevægelse, aktivitet, udeliv, velvære, kønt at se på

- » Øgadernes byggeri og gader har stærke genkendelig karakteristika – Øgade identitet!
- » Øgadernes boligmiljø understøtter kulturmiljøet – og omvendt. Stort beboerengagement.

Muligheder

- » Mange flere idrætsaktiviteter og udfoldelsesmuligheder – også for større børn
- » Bedre cykelforhold og mere sikre skoleveje (især Nørre Allé og Nørregade)

- » Fokus på etiske regler for kørsel, på bedre parkeringsforhold og grøn forskønnelse af gaderne
- » Markering af cykelstier

- » Regnvand genanvendes i husholdninger – nedsivning i de grønne karréer og fællesrum
- » Byhaver/ bybier/ solceller/ opladningsstandere til cykler og biler/begrønning og regnvandshåndtering

- » Samarbejdsrelationer til Smag på Aarhus og Plant 10.000 træer
- » Finde og søge fonde

- » Udvikle flere egentlige byrum ved i Øaderne ved inddragelse af gader
- » At kommunen anerkender og understøtter kulturen, kvartersidentiteten og beboerengagementet

Vi arbejdede med at kvalificere de udvalgte temaer gennem en kortlægning og en diskussion af styrker, mulighed og svagheder og 'trusler'.

SAMMENFATTET AF
AARHUS KOMMUNE

Svagheder

- » Nye beboere er ligegyldige overfor fælles værdier, fx studerende, der ikke 'forstår' fællesskabet
- » Man er sig selv nok, og der er kommet en kultur med at stille affald i gaden

- » Der kommer alt for mange biler udefra – den kollektive trafik er for svag
- » Cykelstier – de fylder meget. Vi vil have mindre parkering i gaderne, mere plads i gaderne

- » Gammel boligmasse + økonomi = dårlige lånemuligheder
- » Pt ingen gårdrydnings/gårdforbedringsprojekter

- » Baseret på opbakning og engagement – det kan mangle
- » Vedligehold, vejret, manglende tid/ressourcer

- » Omkostningstungt for beboere. Økonomi vs mangfoldighed. Boliger for dyre for unge familier
- » Afhængighed af kontinuerligt engagement.

Trusler

- » Manglende økonomisk bidrag til Børnenes og Beboernes Jord
- » Mangel på grønne områder – byfortætning. For dyre boliger

- » For meget søgetrafik efter p.plads fra for mange udefrakommende
- » Farligt for børn at cykle i skole, bilister kører for stærkt. Bevar fodgængerfelte

- » Ingen kommentarer...
- » ...

- » Bygherrer: Bygninger opføres på bekostning af det grønne
- » Flere og bedre grønne arealer give øget færdsel med fare for hærværk og stofmisbrug

- » Investorer uden interesse i Øgadernes kvaliteter. Topstyring fra kommunen
- » Byfornyelse og nybyggeri i Øgaderen uden inddragelse af beboerne

Borgermøde 24. maj 2018

Til borgermødet arbejdede vi videre med at udforske kvarteret: hvilke nuværende kvaliteter er der – hvilke værdier skal der holdes fast i – og hvilke fremtidsdrømme er der for kvarteret?

De indkomne anbefalinger og synspunkter blev samlet under temaerne i et visuelt referat. Du kan læse dem på de følgende sider.

BORGERMØDE 24.MAJ 2018

DET GODE KVARTER:

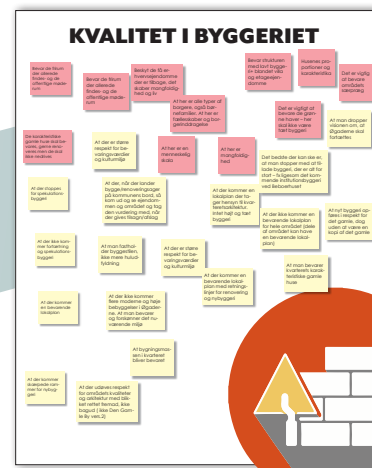
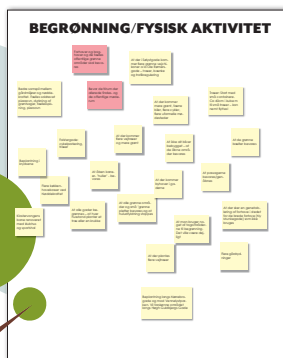
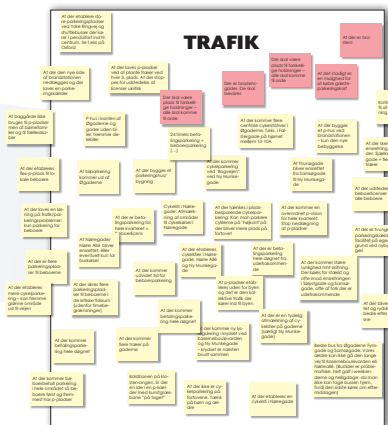
HVILKEN **KVALITET** ELLER **VÆRDI** SYNES DU, DER ER MEST VÆSENTLIG AT FASTHOLDE I Ø-GADERNE

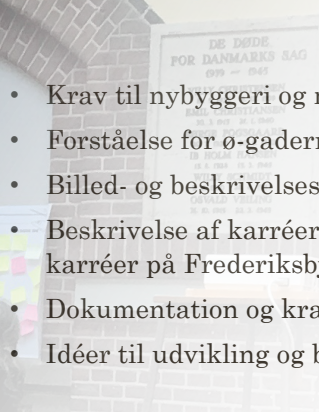
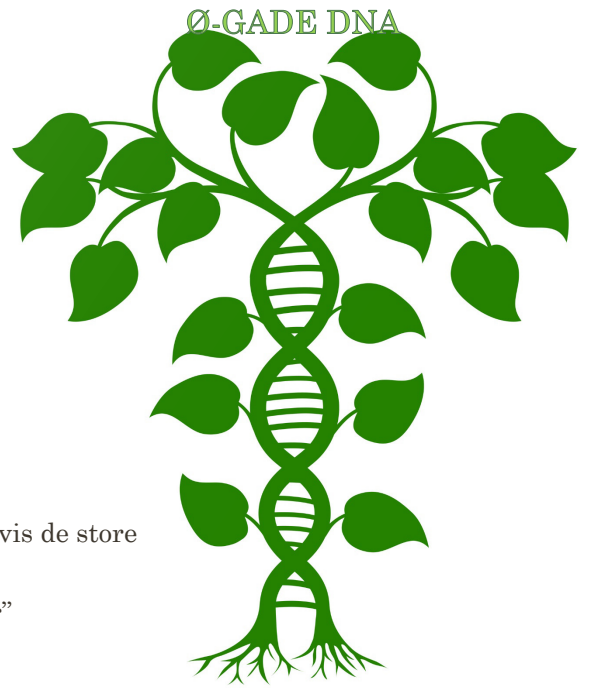
?

VISIONEN:

HVAD ER DET **BEDSTE** DER KUNNE SKE FOR Ø-GADERNE I FREMTIDEN

?

- Krav til nybyggeri og moderniseringer
- Forståelse for ø-gadernes karakteristika og dna
- Billed- og beskrivelsesdokumentation
- Beskrivelse af karréer i ø-gaderne versus eksempelvis de store karréer på Frederiksbjerg
- Dokumentation og krav vedr. vores porte og ”huller”
- Idéer til udvikling og bæredygtighed

Beboergruppen fremlagde temaerne for de øvrige Øgade interessenter

BØRNEMILJØ

De børnene, der kommer til at bo i området, skal have et godt miljø at vokse op i. Det betyder, at der skal være gode muligheder for legepladser, grønne områder og gode transportmuligheder. Det betyder også, at der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

VISUELT REFERAT

borgermøde 24/5 18

BÆREDYGTIGHED

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

DEN GODE IDE

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

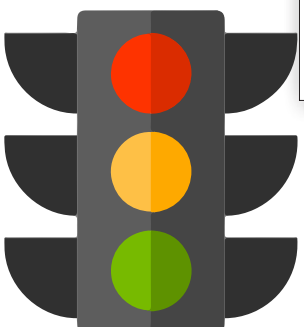
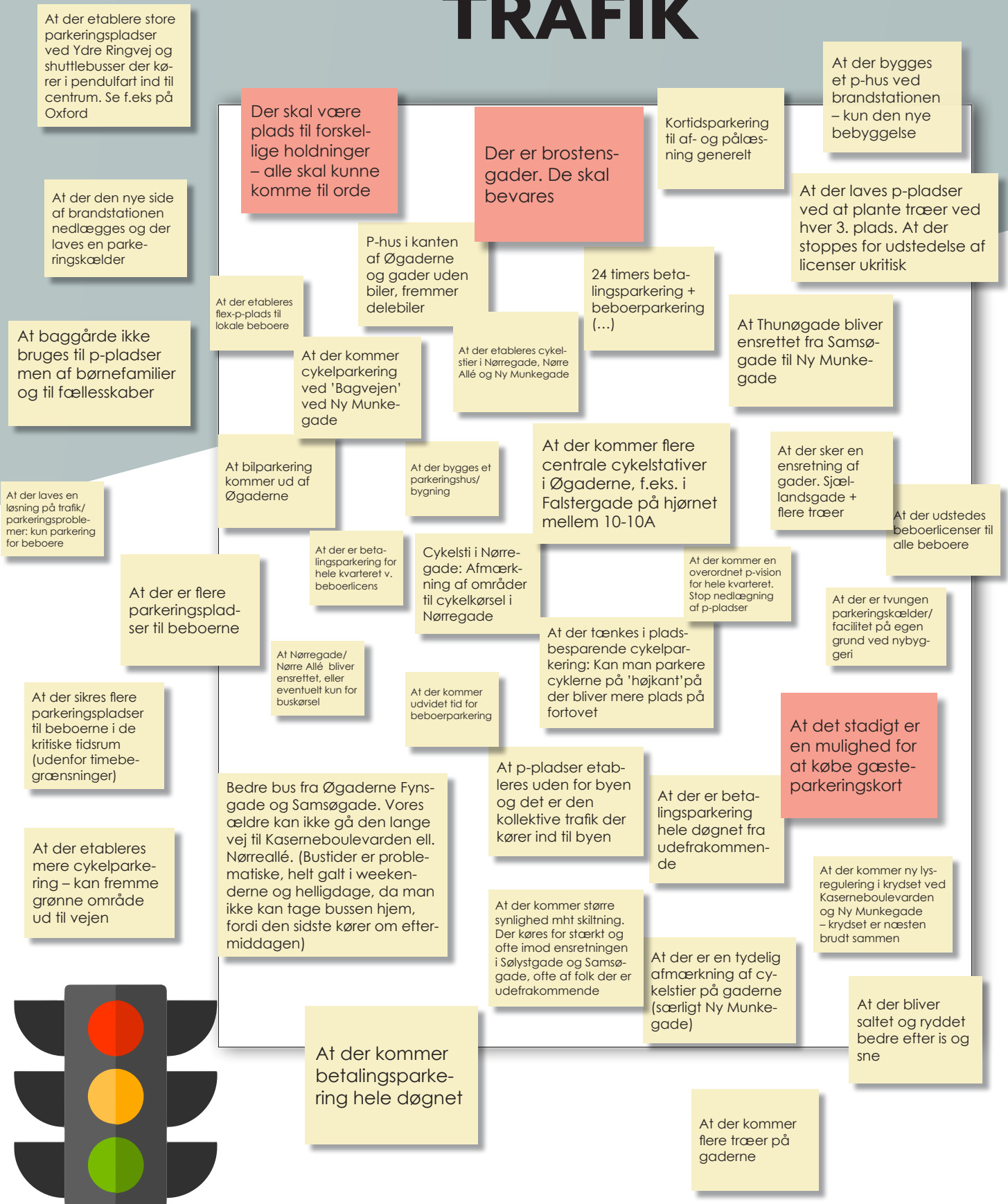
At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

At der skal være gode muligheder for at møde andre børn og voksne i området.

TRAFIK

BÆREDYGTIGHED

At de grønne kiler gennem baggårde bevares (Fanøgade og Sølystgade)

At der kommer en modernisering af energi (fx tagintegreerede solceller og vandseparation) med respekt for arkitektur, kvalitet og område

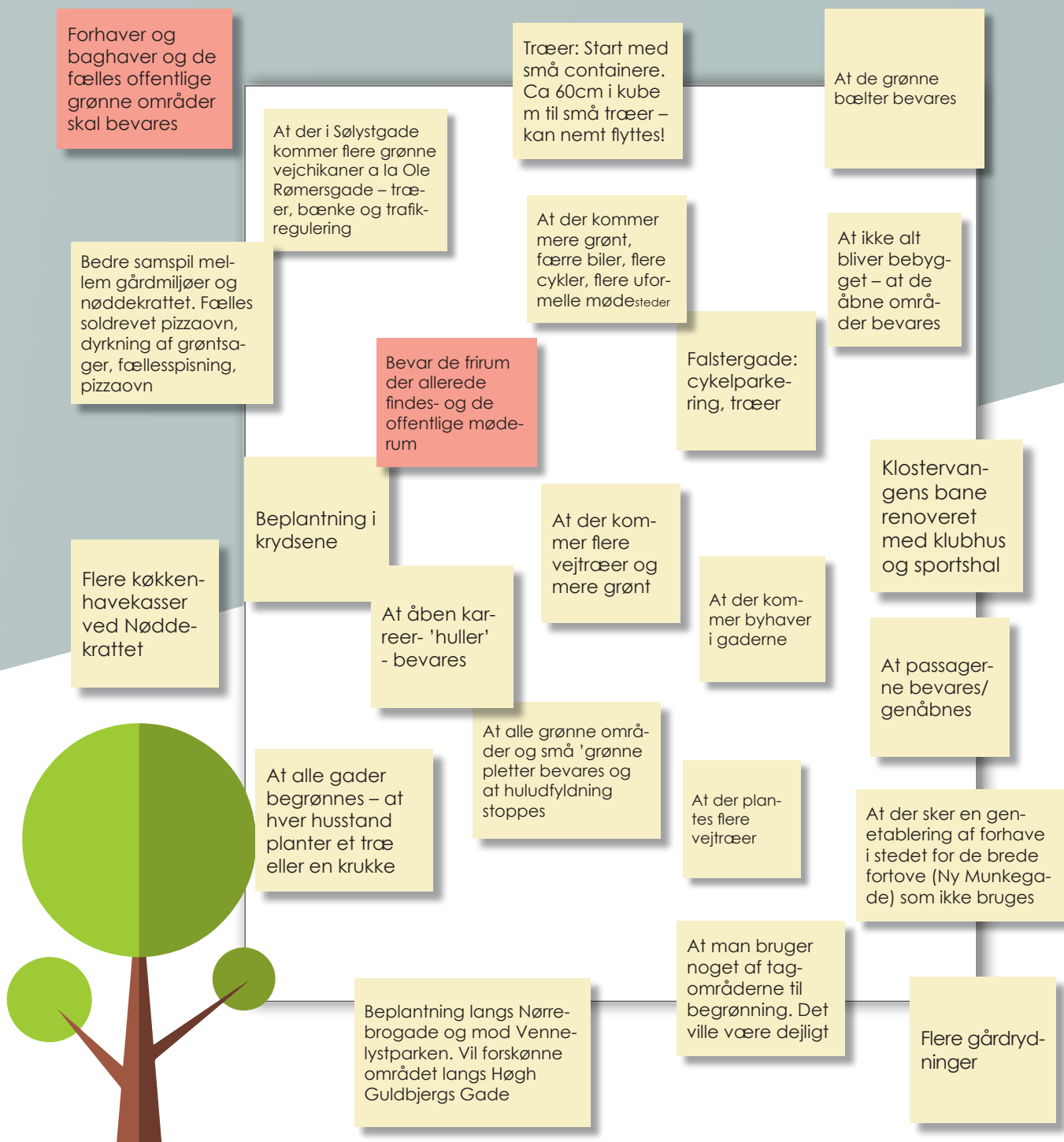
At der er social bæredygtighed i området. At der er et nærmiljø, hvor folk mødes. Bla i kraft af Børnenes Jord og Beboerhusets aktiviteter

At der laves faskiner ud mod gården. Det vil separering af brugsvand og regnvand

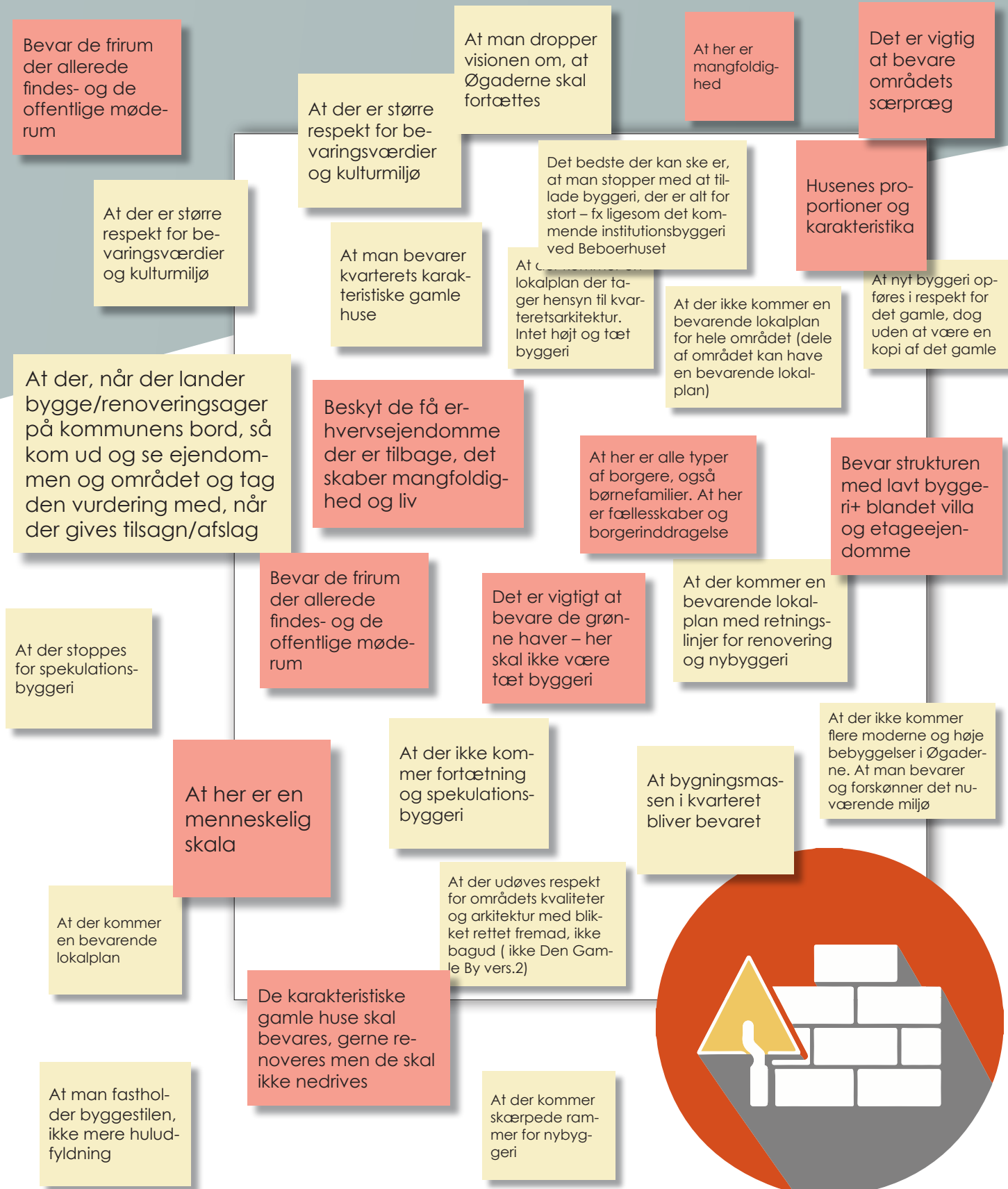

BEGRØNNING

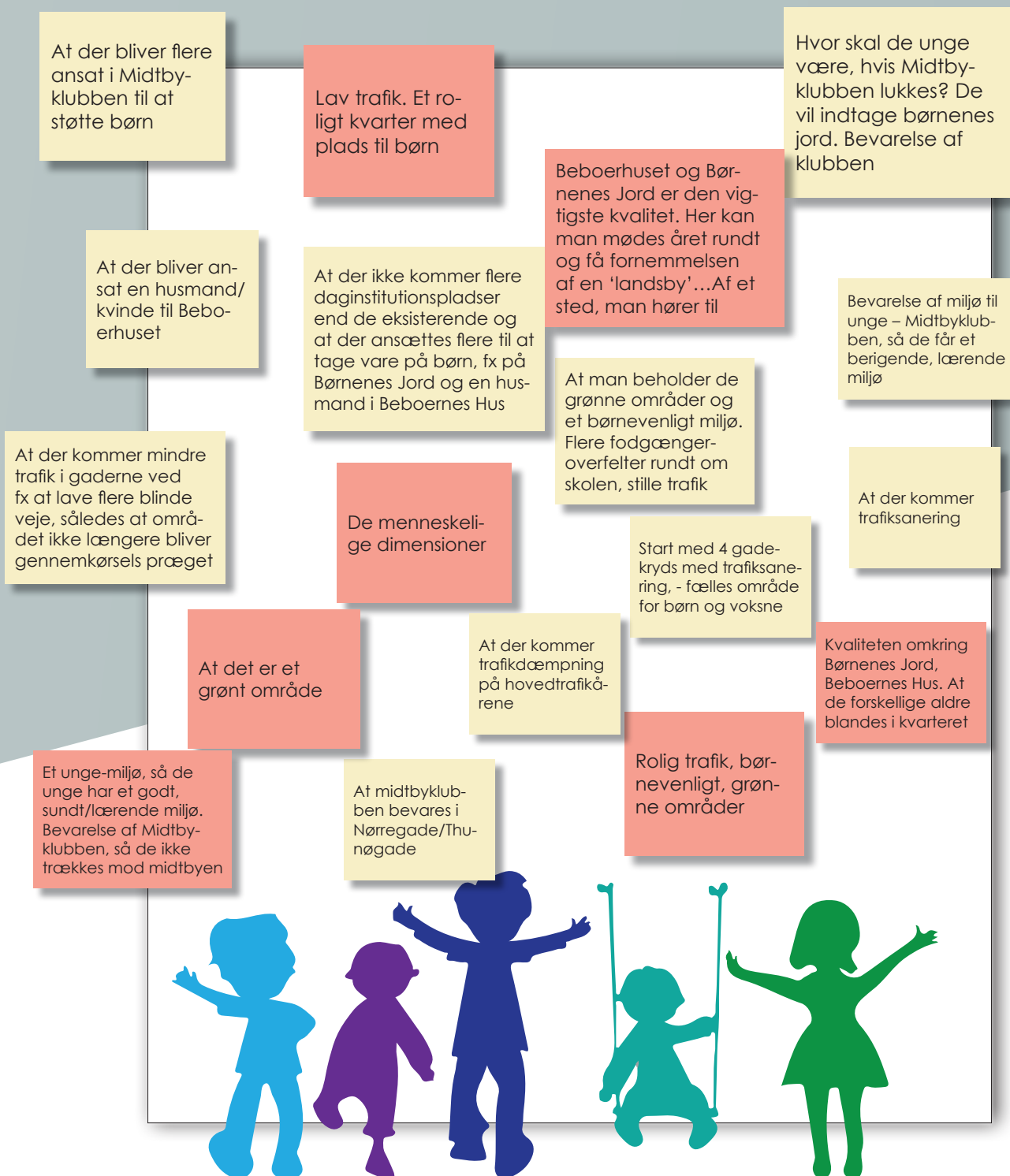
/ FYSISK AKTIVITET

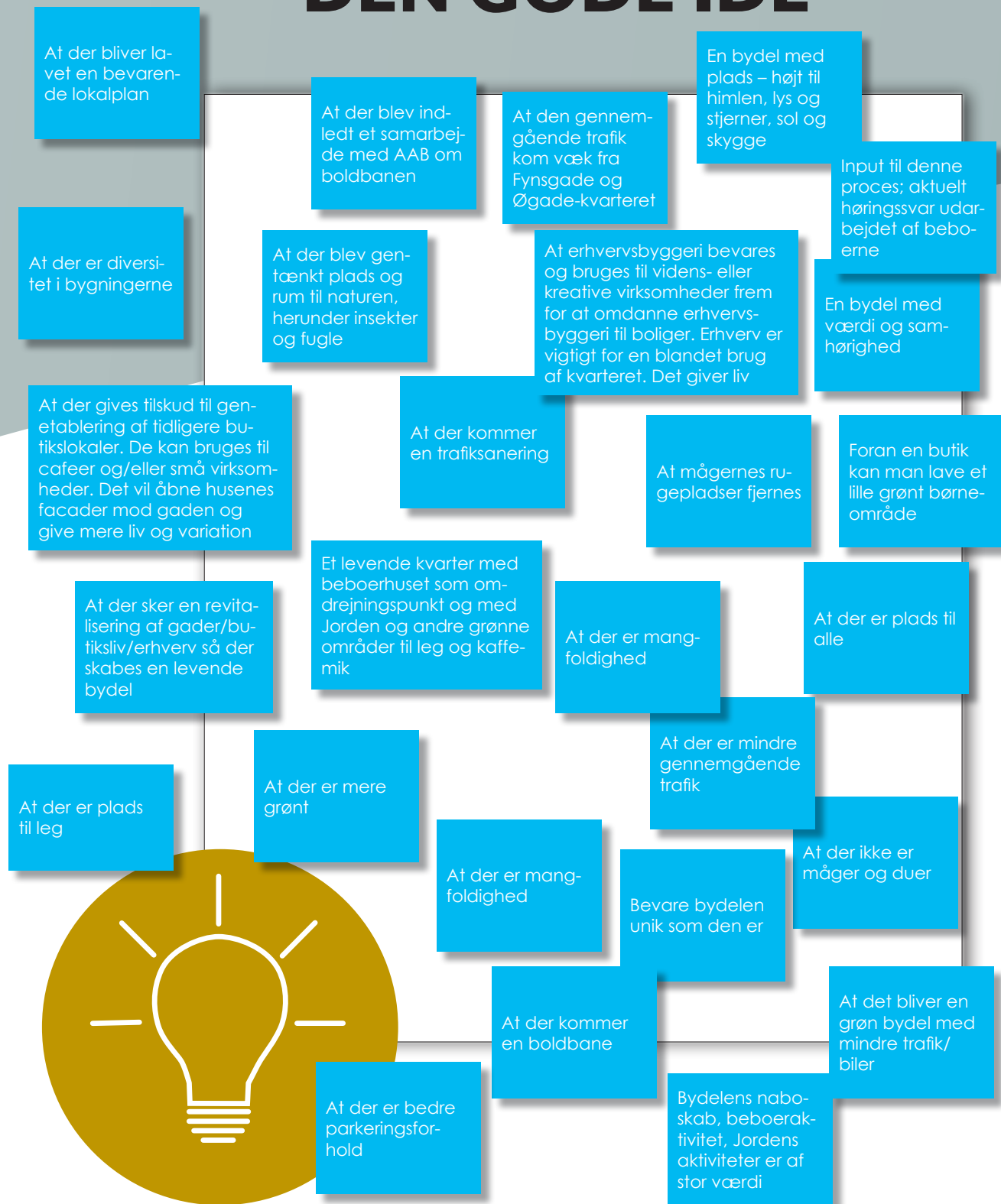
KVALITET I BYGGERIET

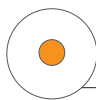

BØRNEMILJØ

DEN GODE IDE

Politisk møde i Beboernes hus 26. november 2018

Beboere kræver skrappe krav til nyt byggeri

Beboerne i Øgade-kvarteret værner om kvarteret som særligt kulturmiljøområde. De kræver skrappe krav til nyt byggeri. Politikerne i teknisk udvalg vil godt passe mere på kvarteret, og de er også interesserede i at mindske antallet af naboprotester ved hvert byggeprojekt. Rapport fra et visionsmøde.

BYUDVIKLING

Søren Willumsen
sowi@stiften.dk

AARHUS: Hidtil har det været et slagsmål, hver gang en ejer har villet bygge om eller til i midtbyen. Større byggeprojekter møder altid massive protester fra naboer, som mister lys og herlighedsværdi og forudsår, at de skal kæmpe med endnu flere om pladserne.

Men der er nye tider på vej. For politikerne og embedsværket er også træt af de evindelige naboprotester og slagsmål om byggesager. Og kan man nu gennem dialog finde et kompromis, der både giver plads til udvikling og samtidig passer på kulturmiljøerne.

For fire år siden var det Frederiksbjerg, der gennem en stor beboerindsats fik byrådet til at lægge mere skrappe begrænsninger på nyt byggeri ind i Kommuneplanen.

Nu er Ø-gaderne i gang med en tilsvarende proces.

Fem temaer valgt

I et år har kommunen og beboerne i Ø-gaderne samarbejdet om en borgerdrevet visionsplan. De har fundet frem til fem temaer og visioner for kvarteret. Det er: kvalitet i byggeriet, trafik, børnemiljø, bæredygtighed og begrønning.

Mandag eftermiddag var byrådets medlemmer af teknisk udvalg så inviteret på kvartersvandring med beboerrepræsentanter fra Midtbyens Fællesråd for Latinerkvarteret, Ø-gaderne og Nørre Stenbro: Thomas Kruse, Hans Bjerregaard og Bente Gregersen.

«Det er Ø-gadernes potentiale, vi gerne vil vise jer, forklarer fællesrådets formand, Thomas Kruse inden gruppen travler af sted og beboerne fortæller om en række ønsker til fredeligørelse og flere træer i gaderne, plads til cyklist og ladestationer til el-biler. Og de hører om Børnens og Beboernes Jord, som er hele kvarterets samlingssted, om ønsket om en

grøn minirambla med mere sikker trafikvej for børnene, bump på vejene og små pladser til ophold.

"Huller i karréen giver lys"

De ender i Sjællandsgade foran beboerhuset, som kommunen har renoveret og stiller gratis til rådighed, og som beboerne holder rent og styrrer. Her er også et sjovt lille skur med skiltet "fællesskabet" - en bytcentral for bøger og legetøj, som studerende fra VIA University har opført.

- Se nu derovre, siger Thomas Kruse, og peger på den modsatte side af veje, hvor der ligger et par lave garager.

- Der vil en projektmager bygge et højt hus med en udnyttelsesgrad på 400 procent og otte et-rumsboliger. Bygningen vil tage lyset i baggården, og der er hundredvis af protester. Så prøv lige at tænke på det, når I skal behandle den sag, siger Thomas Kruse.

De sætter sig ind i beboerhuset og fortsætter snakken. Beboerne fortæller om Ø-gadekvarteret, der er fra 1880'erne og frem.

Stort ønske om bevarelse

- Området er tæt og færdigbebygget. Her er ikke plads til mere byfortætning, så pas på området, lyder opfordringen til politikerne.

Thomas Kruse, der også er

arkitekt, fortæller om kvarterets karakteristika, som netop er de blandede former af huse.

- Bygningskulturen i Ø-gaderne er selvgroet, men danner et sammenhængende miljø, som der bør dannes en tryllecirkel rundt om. For vi dør af alle de enkeltsager, siger Thomas Kruse.

Hans Bjerregaard supplerer:

- Vi vil friholde de grønne huller, der giver lys og luft i baggårdene og skaber kvalitet. De huller, der er i dag, er skabt for at få lys ned i baggården, hvor man blandt andet dyrkede grøntsager, så det er en del af kulturmiljøet, at det ser sådan ud.

Over for avisen siger han bagefter, at det største ønske er at skabe en bevarende lokalplan for hele Ø-gadekvarteret, sådan som Latinerkvarteret har fået det. For dermed vil der blive lagt meget snærende bånd på, hvad man må bygge.

- De siger godt nok, at det er for omstændeligt. Men man skal ville noget med kvarteret. Det kan ikke nytte noget, at det er tilfældige bygherrer, der bestemmer udviklingen. Kommunen skal melde klare rammer ud, så developperne kender dem, mener Hans Bjerregaard.

Der skal nu arbejdes videre med visionsplanen i kommunen.

"Der skal være visse frihedsgrader"

Fællesrådet for blandt andet Ø-gaderne får ikke ønsket om en bevarende lokalplan opfyldt. Men noget skal der ske.

BYUDVIKLING

Søren Willumsen
sowi@stiften.dk

AARHUS: - Jeg føler mig overbevist om, at hele teknisk udvalg kan se, at der er et miljø, der er værd at bevare i Ø-gaderne.

Sådan siger formanden for teknisk udvalg, Keld Hvalsø (EL), efter at udvalget mandag var på vandring i kvarteret med beboere.

Udvalget er ikke færdige med at tale om visionsplanen, som derfor vil vende tilbage til politikere senere.

At domme på reaktionerne ved vandreturen er politikerne generelt stemte for

at drøfte begrønning og forskønnelse af området og justering af veje. Lidt sværere ser det ud med at pille ved ejendomsretten og dermed retten til at søge byggetilladelser.

Rådmand: Der er udfordringer

Rådmanden for Teknik og Miljø, Bünyamin Simsek (V) var på mødet med beboerne eng i de overordnede visioner om at passe på området, men peger på, at der er udfordringer, når man kommer med i konkrete byggesager.

- Jeg synes ikke, at Ø-gaderne er fuldt udbygget. Når en ejer af en matrikel kom-

mer og vil bygge noget, skal vi også varetage hans interesser. Det er udfordringen, sagde rådmanden.

På Frederiksbjerg fik be-

Delegationen bliver bl.a. inviteret med ind i det grønne gårdrum bag smøgen Fængsgade, som beboerne gerne vil have delt i to, så man slipper for gennemkørende trafik. - De grønne område er låst af for andre end beboerne for at vi kan slippe for slagsmål, kanyler og hæslervare-handler, fortæller Thomas Kruse. Foto: Axel Schütt

- Se nu derovre, hvor en ejer vil bygge et højt hus, som vil tage alt lyset ned i baggården, fortæller beboer og arkitekt Thomas Kruse til Keld Hvalsø (EL) (midt) og Anjo Winther (S) (tv) fra teknisk udvalg, Bagved stadarkitekt Stephen Willacy, teknisk rådmand Binyamin Simsek (V) og forvaltningschef Tyge Wanstrup. Foto: Axel Schütt

I Sjællandsgade mødes delegationen af "Fællesskabet" som studerende fra VIA University har opført. Det fungerer som bytcecentral for bøger og legetøj med videre. Og det får formanden for teknisk udvalg, Keld Hvalsø (EL) lige et billede af. Foto: Axel Schütt

“Området er tæt og færdigbebygget. Her er ikke plads til mere byfortætning, så pas på området.”

THOMAS KRUSE,
ARKITEKT OG BEBOER

Strammere rammer på vej i Ø-gaderne

Teknik og Miljø er ved at stramme regler for byggeri i Ø-gaderne. Ny høring i starten af 2019.

BYUDVIKLING

Søren Willumsen
sowi@stiften.dk

AARHUS: Der skal udpeges langt flere huse som bevaringsværdige og laves mere stramme regler for, hvor der må bygges, og hvor højt man må bygges i visse områder af Ø-gaderne.

Det lægger Teknik og Miljø op til som nogle af de ændringer, der kommer til at ske, efter at afdelingen det seneste år har haft en tæt dialog med og inddragelse af beboerne i Ø-gaderne.

I Ø-gaderne er der kun få lokalplaner, og derfor styres byudviklingen af rammer i den overordnede kommuneplan.

Byplanlægger, arkitekt Randi Nørgaard fra Plan og Miljø løfter lidt af sløret for, hvad kommunen arbejder med af ændringer i kommunen:

- Vi har for to år siden opdateret kommunens registrering af alle husene i Ø-gaderne i det såkaldte SAVE-register. Her vil en del flere huse blive bevaringsværdige og en del bliver opgraderet i

bevaringsværdi, fortæller byplanlæggeren.

Ny høring til januar

De konkrete ændringer bliver først gennemført, når de skrives ind som et tillæg til kommuneplanen. Det vil ske i starten af det nye år.

- Desuden foreslår vi at vi regulere på rammeafgrænsninger og rammebestemmelser. Rammeafgrænsninger er blandt andet opdelinger mellem bolig og erhverv. Måske skal nogle opdelinger flyttes. Rammebestemmelserne er bestemmelser om for eksempel højde. I dag kan man i nogle områder bygge i fem etager. Måske skal det reguleres til tre etager i dele af områderne, forklarer Randi Nørgaard.

Teknik og Miljø vil i starten af det nye år lave en forudgående offentlig høring på tre uger, hvor man indkalder ideer og forslag til de ændringer, man påtænker. I høringsperioden bliver der inviteret til et borgermøde, og senere kommer en egentlig høring om de konkrete ændringer, der skal gennemføres som et tillæg til kommuneplanen.

“Vi har for to år siden opdateret kommunens registrering af alle husene i Ø-gaderne i det såkaldte SAVE-register. Her vil en del flere huse blive bevaringsværdige og en del bliver opgraderet i bevaringsværdi.”

RANDI NØRGAARD, BYPLANLÆGGER OG ARKITEKT

Formand for teknisk udvalg, Keld Hvalsø (EL) og medlem af udvalget Heidi Bank (V) (bagved) blev sammen med andre politikere og embedsmænd vist rundt i Ø-gaderne og de grønne områder i kvarteret. Foto: Axel Schütt

de lokalplan. Men det tror jeg heller ikke, de kommer igennem med. Der skal være visse frihedsgrader. Men der skal også være begrænsninger i forhold til tætheden i området, mener Keld Hvalsø.

Han hæfter sig især ved beboernes pointe, at Ø-gaderne allerede er fuldt udbygget.

- Det er jeg enig i. Jeg synes ikke man kan sige, at her er et område, hvor der mangler at blive opført 10-20 procent. Det kan godt være, der er boliger som ikke er værd at bevare, og at man skal have mulighed for at bygge nyt med en lidt højere udnyttelse af kvadratmeter. Og det kan også være vi vil give mulighed for mere småerhverv, som beboerne beder om. Men så skal der modsat laves erstatningsboliger i området, kommenterer Keld Hvalsø.

boerne for fire år siden lagt ret stramme rammebestemmelser ind i kommuneplanen, så der kun må bygges i bestemte højder. Det er det

samme, der er på vej i Ø-gaderne.

Det tror udvalgsformand Keld Hvalsø også mere på er muligt end at lave en beva-

EL: Fuldt udbygget

- Nu har beboerne ikke officielt bedt om en beva-

Øgadernes DNA

v. beboergruppen

Helhedsplanen har fokus på de fysiske forhold, derfor er temaerne også med fokus på de fysiske forhold:

- » **bygninger og bygningsbevarelse**
- » **trafik**
- » **grønne områder**
- » **miljømæssig bæredygtighed**

De fysiske forhold har stor indflydelse på, hvordan det er som beboer at leve i Øgaderne. Vi har forsøgt i de enkelte temaplaner at adressere to vigtige temaer for at leve i Øgaderne; **børn & fællesskaber**

Børn – Det er et selvstændigt mål at forbedre børns trivsel og bidrage til flere børnefamilier i Øgaderne. Dette er især udfoldet i temaplanforslag for grønne områder med plads til leg og ophold i nærområdet, i gårdrum og i gaderum, pladser og Børnenes og Beboernes Jord. Trafikken skal reguleres, så det er sikkert for børn at færdes i trafikken.

Fællesskaber – og at vi kender hinanden – er afgørende for at trives som beboer i sit kvarter. Vi skal indrette vores offentlige byrum med grønne arealer og trafikken, så fællesskaber fremmes, og mulighederne for, at vi kommer til at kende hinanden, øges. Dette er adresseret i temaplan for trafik og det grønne.

ØGADERNE EN DEL AF AARHUS' DNA

Øgaderne udgør en uundværlig fortælling om Aarhus fra slutningen af det 19. århundrede og til i dag. Øgaderne udgør sammen med Latinerkvarteret, Domkirken, torvene, Aarhus Å-området og Frederiksbjerg en samlet fortælling om Aarhus' identitet og historie.

ØGADERNES BYGNINGS- OG BYKULTUR

Øgaderne har en unik og velbevaret byhus- og villakultur, som i samspil med karréernes grønne gårdrum og gaderne udgør et attraktivt bygnings- og bykulturmiljø.

Derfor er Øgaderne et dejligt sted at bo og at besøge. Øgaderne er med sin bygnings- og bykultur blevet et turistmål - og udnævnt til kulturmiljø.

ØGADERNES BEBOERENGAGEMENT

Beboerne i Øgaderne er engagerede i udviklingen af deres kvarter. I 1970'erne reddede de Øgaderne fra omfattende nedrivninger og skabte i stedet Beboernes hus og Børnenes og Beboernes Jord. Begge steder drives af beboerfællesskaber, som bidrager til kvarterets store sammenhængskraft.

Gadelav er et andet eksempel på kvarterets beboerfællesskaber og netværk.

ØGADERNE OG BØRNS TRIVSEL

Børnenes og Beboernes Jord er et enestående børnemiljø, vigtig for kvarterets børns gode trivsel. Den fortsatte udvikling af de grønne gårdmiljøer og grønne gaderum egnet til børns aktiviteter samt sikre trafikforhold for børn kan vise, at Aarhus prioriterer børns trivsel. At Aarhus ønsker at have børn og deres familier – også i de centrale bydele.

ØGADERNE – RUGEKASSE FOR KREATIVE MILJØER

Øgadernes attraktive boligmiljø tiltrækker ressourcestærke og kreative mennesker. Dette er vigtigt for byens virksomheder og institutioner. Kvarteret har også et potentiale som rugekasse for iværksættere og kreative miljøer og dermed for at bidrage til Aarhus' udvikling.

Det er vigtigt aktivt at understøtte denne udvikling, f.eks. ved at etablere lokaler for kreative miljøer og iværksættere i tidligere butikker, værksteder med miljø- og lommeparker. Herved understøttes også et levende liv i gadens offentlige rum.

ØGADERNES KUNST OG KULTUR

Beboerfoeningen afholder velbesøgte forfatteraftener og står for en årlige kunstuge for børn fra områdets skoler og daginstitutioner.

Øgaderne er beriget af galvmalerier og andre kunstneriske udsmykninger af de offentlige rum, f.eks. digte skrevet på gavle, mure og bænke. Beboerne værdsætter disse kunstneriske udsmykninger, som bidrager til at give kvarteret karakter. Kunsten i Øgadernes offentlige rum er med til at vise Aarhus som en by, der værdsætter kunsten.

ØGADERNES KULTURMILJØ TRUET

Øgaderne, med deres unikke bygnings- og bykulturmiljøer samt beboerengagement, er i nutiden udfordret, nogle vil sige truet. Blandt andet af ufølsom og fremmedartet byfortætnings-nybyggeri, biltrafik og dennes afledte effekter i form af støj, luftforurening, parkerede biler i gaderummet og risiko for trafikulykker.

Trusler om at grønne gårdrum bebygges, ligesom mange ungdomsboliger – måske forældrekøb – ikke betyder et tilskud til beboerkulturen.

HELHEDSORIENTERET UDVIKLING

Øgadernes beboere har beskrevet kvarterets udfordringer og potentialer, som grundlag for at gennemføre en helhedsplanlægning og -udvikling for Øgaderne.

Udgangspunktet er bevaring af Øgadernes unikke og varierede byhus- og villakultur – som afsæt for en storstilet og målrettet indsats for:

- » prioritering af børns trivsel
- » fremme af kvarterets fællesskaber
- » trafiksanering
- » begrønning
- » bæredygtighedstiltag
- » mere kunst og
- » fremme af iværksættere & kreative miljøer

som alle og tilsammen gør Øgaderne til et endnu bedre kvarter til gavn for beboere, besøgende og hele Aarhus.

– GOD LÆSELYST

Beboervisioner

TEKNIK OG MILJØS RESUMÉ AF DE FEM TEMAER

Kvalitet i byggeriet

Bygningsmiljø omfatter boliger og øvrige bygninger generelt: Det omfatter også lys, luft, mulighed for grønne områder, bygningsprocenter, byggehøjder, boligkvalitet, miljøhensyn osv.

Temaet tager udgangspunkt i den historiske og kulturelle værdi i Øgaderne. Her beskrives kvarteret som et levende kulturmiljø, en kontinuerlig fortælling, understøttet og drevet af engagerede og aktive beboere, der ønsker at sikre gode, bæredygtige boliger, i overensstemmelse med øgadernes arkitektoniske dna, særpræg og karakteristika. Temaet beskriver flere fokusområder, eksempelvis bolig for byliv, loyalitet over for historisk arv i både materialevalg og tilgang til opholdsarealer, samt at fremme en mangfoldig befolknings sammensætning ved f.eks. at bygge flere familieboliger.

Trafik

Trafikken i Øgaderne har to hovedelementer: Fremkommelighed og parkering.

Fremkommelighed tænkes i forbindelse med biler, busser, cykler og som gående. Fremkommelighed for brandbiler og renovationskøretøjer er en særlig problematik. Parkering er et andet hovedelement.

Gårdrum skal så vidt muligt friholdes for parkering og bruges som grønne gårdrum for nærområdets børn.

Børnemiljø

Området har tre skoler, en stribe daginstitutioner og legepladsen Børnenes og Beboernes Jord samt nød-delunden bag Beboernes Hus med boldbane mm.

Øgaderne er eksempel på hvordan en tæt central bydel fortsat kan være velfungerende levested – og så for børn.

Bæredygtighed

Beboermøderne i Øgaderne har vist, at der er stor interesse for bæredygtighed og for, at Øgaderne skal bidrage til øget bæredygtighed.

Bæredygtigheds-tiltag kan integreres med tiltag rettet mod det kollektive byrum med trafik- og grønne tiltag. I mange tilfælde vil det være trafiktiltag, der vil være igangsættende til bæredygtigheds-tiltag. Disse tiltag kan f.eks. grønne områder/belægninger med nedsivning af regnvand og lignende.

Bæredygtigheds-bygningstiltag integreres med bygningsbevaring. Den anden vej rundt kan f.eks. energibesparende tiltag medvirke til iværksættelse af andre bygningsbevarings-tiltag.

Begrønning

Det er vigtigt at de grønne opholdsrum er fordelt bredt ud i Øgaderne og ikke centraliseres i afgrænsede "grønne reservater". De grønne byrum er afgørende for, at Øgaderne fortsat kan være et attraktivt kvarter for børnefamilier og børns opvækst. Visionen er, at det grønne i Øgaderne fortsat skal udgøre attraktive rum for samvær og møder imellem Øgadernes beboere på tværs af alder, livssituation og boform – og især øge bokvaliteten for børn og børnefamilier.

Det grønne tænkes ind i fremtidige klimaforanstaltninger og regnvandsafledning i Øgaderne.

Sådan kommer vi videre v. beboergruppen

MED AT GØRE ØGADEKVARTERET ENDNU BEDRE – TIL GAVN FOR BEBOERNE, BESØGENDE OG HELE AARHUS

Øgaderne er som kvarter udpeget som et "særligt kulturmiljø". På det grundlag har Aarhus Kommune, beboerrepræsentanter og beboerne fra Øgaderne haft et positivt samarbejde om at udarbejde beboernes forslag til "Visioner for Øgaderne", som et bidrag til den kommunale planlægningsproces for en helhedsplan i form af et kommuneplantillæg eller lokalplan for kvarteret.

Visionsforslaget beskriver visioner for Øgaderne med fokus på bevaring og videreudvikling af den unikke bygningskultur, forbedringer af den grønne struktur og trafik-infrastrukturen med fokus på for-

bedringer for børn, børnefamilier og bæredygtighed. Samtidig peges på muligheder for at skabe moderne arbejdspladser.

Visionen er at gøre Øgaderne til en model for, hvordan man kan skabe et moderne midtbykvarter som inspiration for omdannelse af andre midtby-kvarterer, som inspiration for ind- og udland.

Øgadernes beboere opfordrer Aarhus Kommune til et videre samarbejde for at realisere visioner for Øgaderne.

HØJT AMBITIONSNIVEAU

Kommunen opfordres til at beslutte, at vi med helhedsplanprocessen for Øgaderne stiler højt. Kvarterets store kvaliteter og potentialer skal udnyttes og udfoldes – til gavn for beboerne og andre brugere af kvarteret. Øgaderne er en uundværlig del af Aarhus' historie og selvforståelse som by. Vi tror på, at et højt ambitionsniveau er nøglen til potentielle finansieringsmuligheder.

FORTSÆTTE DET GODE SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNEN OG BEBOERNE

Parallelt med helhedsplanprocessen fortsættes samarbejdet mellem Øgadebeboere og relevante magistratsafdelinger. Vores ønske er at realisere visionerne til konkrete projekter. Muligheder for at inddrage eksterne partnere skal undersøges. Eksempelvis kunne lokale museer tænkes at bruge Øgaderne som et

spændende kulturhistorisk laboratorium og besøgssted. Måske kan kvarteret udvikle et iværksættermiljø knyttet til det nærtliggende Aarhus Universitet og andre parter.

KOMMUNEPLANENS RAMMEBESTEMMELSER FOR KVARTERET SKAL ÆNDRES

En vigtig detalje. Øgaderne skal i Kommuneplanens rammebestemmelser ændre anvendelses-status fra "boligformål i form af etagebebyggelse" til "boligområde med varierede bebyggelsesformer".

LAD OS KOMME I GANG!

Som ringe i vandet..

– et par af samarbejdets afledte projekter

UNDERVÆRKER

En Realdania-kampagne

... samarbejd i samarbejdning, samarbejd, og samarbejd som...
pizzabagning, bærpluk

Organisering af projektet og involvering af frivillige

Nøddelunds-projektet udløber fra Beboerforeningen for Sjællandsgadekvarteret, og årtier er drevet af frivillige i Øgaderne. Foreningen har en omfattende kalender med og kulturelle arrangementer

Derudover nyder projektet godt af beboermobiliseringen som helhedsplansprocessen i Århus Kommune 2017/18 afstedkom.

Der er således solid opbakning af frivillige til :

- Arbejdsdage: Oprydning og beskæring af træer
- Pizzabagning og fællesspisning
- Fælles træning og leg

Centralt i projektet står en frivillig arbejdsgruppe af øgade-fædre, nedsat som en idé-workshop i september

Lokalsamfundet

Beboerinitiativ om Nøddelunden

projektet

Trafiksanering af Thunøgade – fredeliggøres af skolevej

...at sikre Aa...
 ...er en bevaringsværdig bygning...
 ...en ligegyldig by, så skal I politikere sætte...
 ...rjølørne! Den er så fin den Villa - forsømt ja, men de...
 ...måske er der nogen der vil passe og pleje den og ikke jæ...
 ...ed jorden. Vi kan aldrig aldrig gøre det om igen.

Beboerinitiativ om officersvillaerne

Service niveau 1 - Fynsgade

- Lokaliteten:**
- God plads/lille torvedannelse
 - Butiksliv
 - God synlighed og fine sigtelinjer

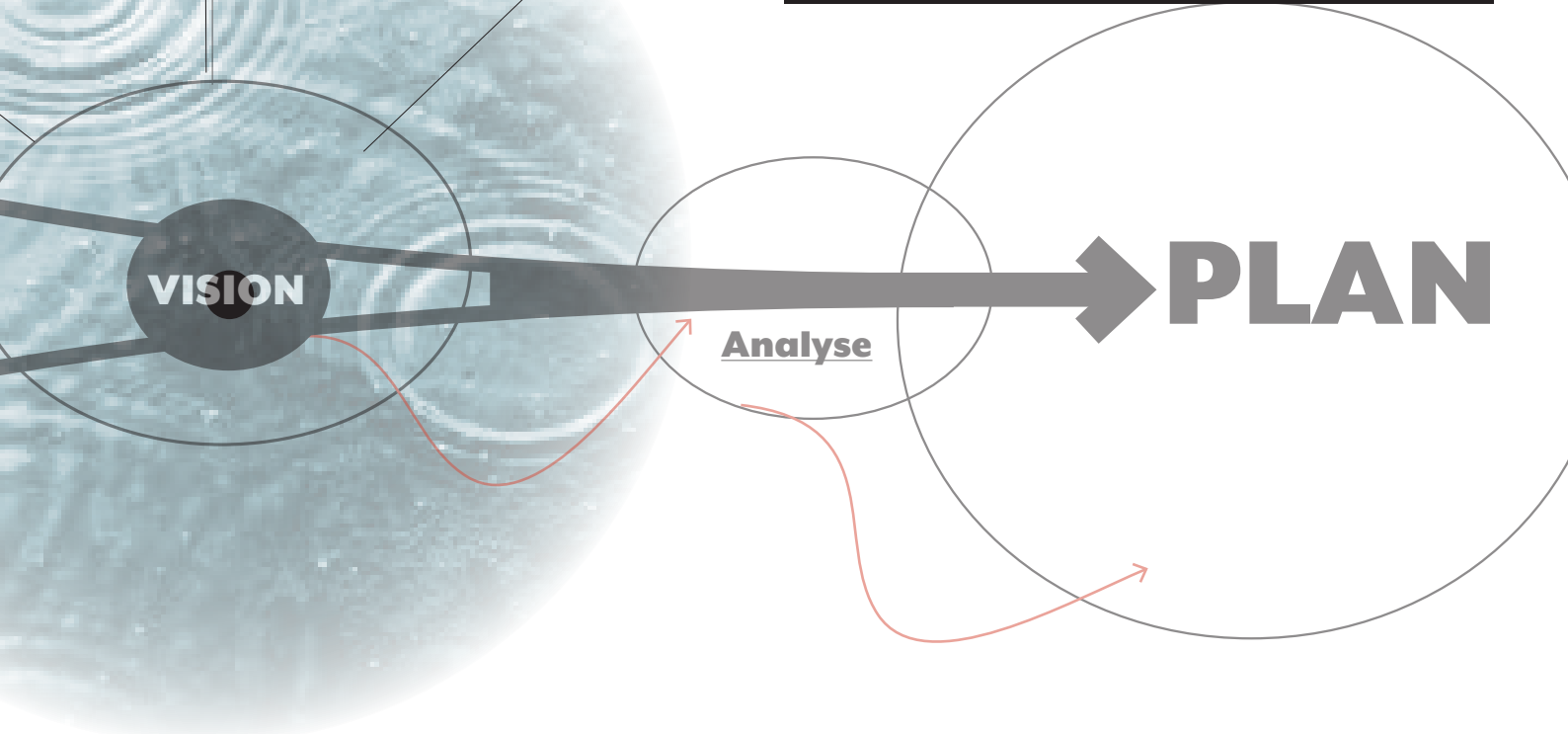
- Mobilitetspunktet indeholder:**
- Delebilspadser
 - Overdækket cykelparkering
 - Ladcycelparkering
 - Bycykler
 - Bycykeltrailere
 - Opsamlingspunkt/ophold
 - Manuel luftpumpe/servicestation
 - Beplantning

- Forudsætninger:**
- Østjyllands Brandvæsen skal acceptere, at vi bruger arealet
 - Der skal oprettes reserverede samkørsels- og delebilspadser

- Status okt. 2018:**
- Der er etableret kontakt til Østjyllands Brandvæsen og Byggeri i MTM med henblik på at få afklaret, hvorvidt arealet kan/må benyttes til formålet.
 - Klaring afventer.

Som en del af EU projektet "Cities. Multimodal" etableres der mobilitetspunkter med fokus på cyklisme i 2019.

Borgermøde 6. februar 2019

DEN VIDERE PROCES

Borgermødet den 6/2 markerer begyndelsen på planprocessen frem mod Kommuneplantillægget for Øgaderne.

KOMMUNEPLANTILLÆGGETS INDHOLD

Det foreslås at det kommende kommuneplantillæg afspejler de fem temaer fra den forudgående proces. Nogle af temaerne vil der dog skulle arbejdes med i andet regi.

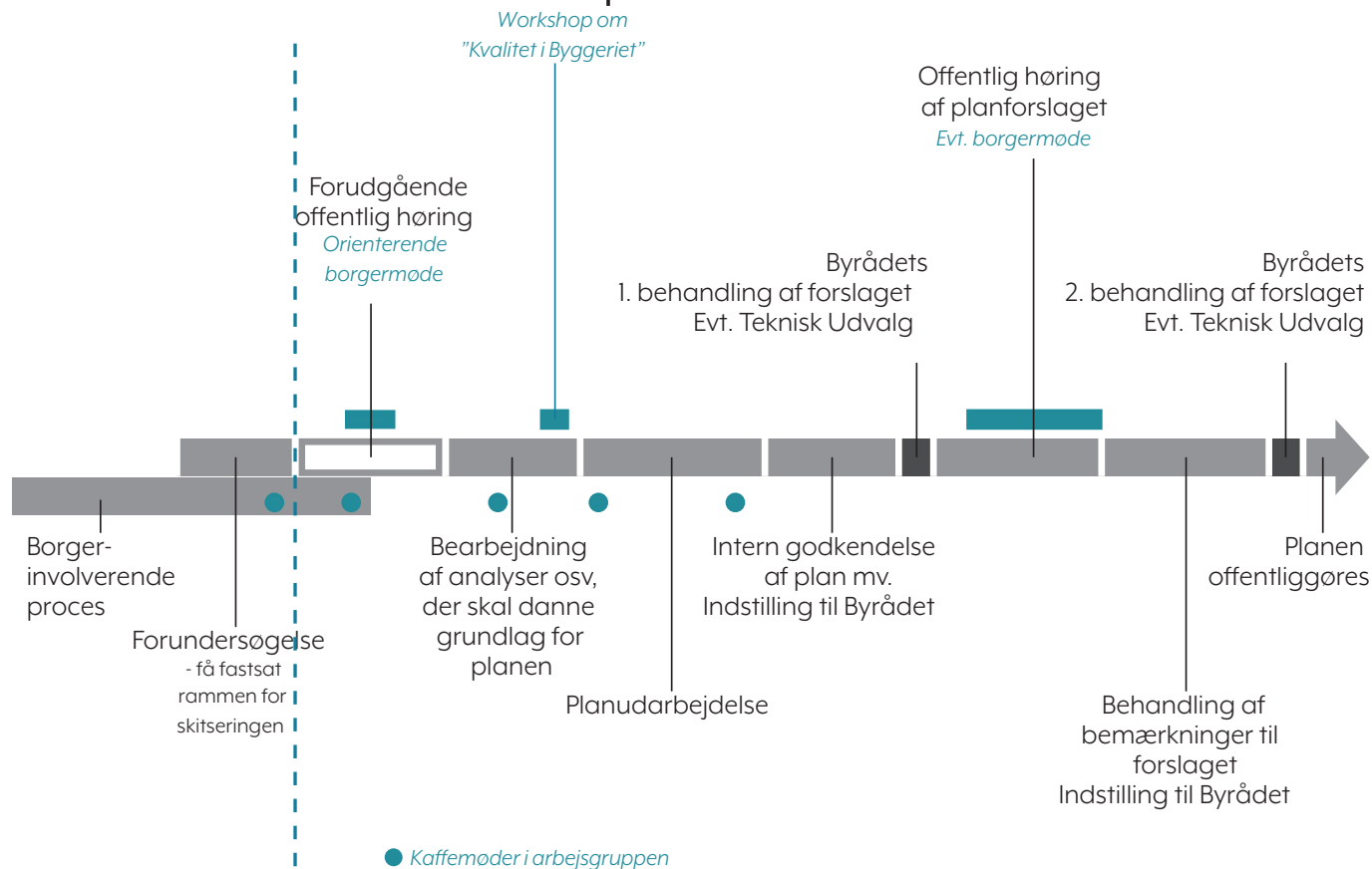
Kommuneplantillægget forventes derudover at indeholde en omfattende beskrivelse af områdets karakterer, værdier og særlige identitet, retningsgiven-

de principper og spilleregler for bebyggelsesstrukturer og arkitektur.

De nuværende rammer skal justeres og tilpasses i forhold til anvendelse, volumen, bebyggelsesprocenter, højder med mere.

Derudover er der i 2016 foretaget en fornyet SAVE registrering af alle bygninger i Ø-gadekvarteret. Denne opdatering skal i forbindelse med plandokumentet optages i Kommuneplanen 2017. Den nye registrering vil kunne ses i forbindelse med den offentlige høring af plandokumentet.

Planprocessen

HØRING OM ÆNDRING AF PLANGRUNDLAG

I FORBINDELSE MED DENNE HØRING INVITERES TIL INFORMATIONS MØDE OM DEN FORUDGÅENDE OG DEN KOMMENDE PROCES FOR UDARBEJDELSE AF ET BEDRE PLANGRUNDLAG FOR Ø-GADEKVARTERET TORSDAG DEN 6. FEBRUAR 2019 KL. 17.00 - 19.00 I BYLAGERET PÅ KALKVÆRKSVEJ 10 TILMELDING SKAL SKE PÅ E-MAIL: TILMELDARRANGEMENT@AARHUS.DK SENEST DEN 4. FEBRUAR 2019

Et bedre plangrundlag for Ø-gadekvarteret, Aarhus

BAGGRUND FOR HØRINGEN

Denne høring er et oplæg til debat om ændring af kommuneplanens rammer for et område i midtbyen, nærmere bestemt Ø-gadekvarteret.

Aarhus Kommune overvejer at ændre plangrundlaget for at give et bedre og stærkere grundlag i den fremtidige byggesagsbehandling.

Vi vil gerne høre din mening om vores overvejelser i forhold til den fremtidige opdatering af plangrundlaget for dette område.

Overvejelserne om ændringen af kommuneplanens rammer sker på baggrund af et ønske fra beboere i Ø-Gaderne. Derudover er der også et politisk ønske om et mere detaljeret og opdateret grundlag for byggesagsbehandlingen i kvarteret.

EKSISTERENDE FORHOLD

Området afgrænses mod nordøst af Universitetsparken, mod vest af boligbebyggelsen Vestervang og Botanisk Have og mod syd af Nørregade og Nørre Allé samt Aarhus midtby. De nærliggende områder rummer primært Aarhus Universitet, cityformål, erhverv og boliger samt Botanisk have.

Området rummer hovedsageligt boliger herudover er der en del offentlige funktioner som skoler og institutioner, kirker og mindre erhverv.

Området set fra luften

Historisk udvikling

Ø-gaderne er et af de boligkvartaler opstod på baggrund af den stige til byen i slutningen af 1800 og 1900 tallet.

Da området har udviklet sig kan udviklingen aflæses i de forskellige udviklinger er et af kvarteret er ikke planlagt med særlige og kendte arkitekter, men udviklingen er overordnet set med en selvorganiseret karréstruktur. Området byder op fra en periode på 70 år og fremvarianter og stilarter, der har givet karakter på det tidspunkt.

DEN FORUDGÅENDE PROCES

Samarbejde i et år

Aarhus kommune har i perioden november 2017 til november 2018 samarbejdet med en række beboere i Ø-gaderne med henblik på at bringe borgernes stemme frem i en helhedsplanlægning for Ø-gadekvarteret. Der blev i den forbindelse nedsat en arbejdsgruppe for bestående af beboere og embedsmænd.

Arbejdsgruppen er kommet frem til fem fokuspunkter og visioner for disse, som forventes afspejlet i det kommende Kommuneplantillæg. De fem temaer er:

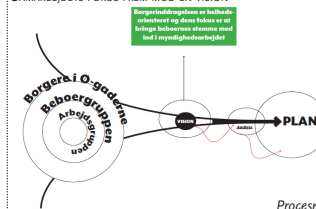
- Kvalitet i byggeriet
- Trafik
- Børnemiljø
- Bæredygtighed
- Begrønning

Det fælles materiale fra processen indgår i kommunens arbejde frem mod et opdateret plangrundlag. Du kan finde materialet via dette link:

<http://lokalplanerweb.aarhuskommune.dk/Lokalplan.aspx?id=1330>

SAMARBEJDETS FOKUS FREM MOD EN VISION

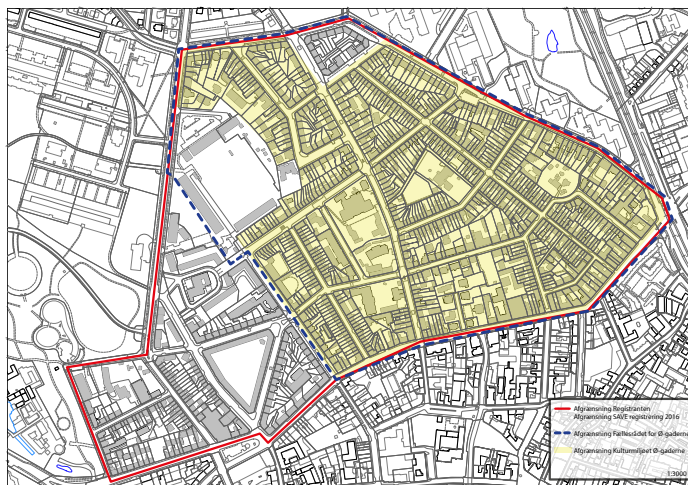
Det forudgående samarbejde danner grundlag for det videre arbejde og for indholdet i det kommende kommuneplantillæg.

OMRÅDET I FREMTIDEN

Området ønskes også i fremtiden anvendt til boligområde med små erhverv og offentlige formål som skoler og daginstitutioner.

Der ønskes altså ikke de store forandringer for området i fremtiden, men der ønskes et bedre plangrundlag i form af et kommuneplantillæg. Vi vil gerne høre din mening - dels via dette oplæg til debat og dels ved din deltagelse i borgerarrangementet d. 6. februar 2019 kl. 17 i Bylageret på Kalkværksvej 10.

Under afsnittet "den videre proces" på sidste side kan du se mere om, hvornår du har mulighed for at deltage i debatten.

Tak for et godt samarbejde

Vi glæder os til den videre proces

BIDRAG TIL HELHEDSPLAN FOR ØGADERNE

BELYST UD FRA 5 TEMAER

ET SAMARBEJDE MELLEM
BEBOERE OG AARHUS KOMMUNE

Ultimo 2017 til ultimo 2018

AARHUS
KOMMUNE

ØGADERNES BYGNINGSMILJØ

Indbefatter selvfølgelig boliger og øvrige bygninger generelt – men også lys, luft, grønne områder, byggeprocenter, byggehøjder, ”huller”, boligkvalitet, miljøhensyn osv.

HVORFOR ER DET VIGTIGT?

Øgaderne er et sammensat kvarter – både med hensyn til historie, beboere og boliger. Over en lang årrække har der udviklet sig et stærkt, levende og unikt kulturmiljø i Øgaderne.

Kulturmiljøets absolutte udgangspunkt, centrale fokus og drivkraft kommer af bygnings- og gademiljø.

Øgaderne er en velbevaret fortælling om Aarhus, om byens vækst fra 1860, om byens udvikling, om nærdemokrati, om socialt og kulturelt medborgerskab, om kontinuerligt beboerengagement. Øgadernes stærke identitet er uløseligt knyttet til bygninger og gader – både historisk, æstetisk, kulturelt og socialt.

De farverige, toppede husfacader og smalle gader danner rammen om et tæt bo-liv, et aktivt by-liv samt et tydeligt og genkendeligt arkitektonisk dna. Der er en historisk og kulturel værdi i forhold til Øgadernes eksistens-

berettigelse men kvarteret lever ikke i fortiden. Øgaderne og ø-gade beboerne lever i høj grad i nutiden. Der er et levende kulturmiljø, en kontinuerlig fortælling, konstante forbedringer og tiltag, drevet af aktive beboere, der ønsker at sikre gode, bæredygtige boliger, opholds- og fællesarealer til en mangfoldig beboergruppe – men i overensstemmelse med Øgadernes arkitektoniske dna, særpræg og karakteristika. Øgaderne og kulturmiljøet har i flere omgange gennem historien været truet. Således er opfattelsen også nu. Truslen i nutiden kan deles i 2 hovedelementer: udefrakommende investorer og fortætning, som i denne sammenhæng identificeres som flere spekulations-projekter, bebyggelser og udvidelser i bebyggelsesareal hhv. højde.

Øgaderne var i sin oprindelse et fortættet miljø og i mange år også for fortættet. I henhold til nutidsnormer er Øgaderne også allerede fortættede. Dermed er fortætningsplaner for midtbyen ikke relevante for Øgaderne set i relation til yderligere bebyggelse i areal hhv. højde. Tværtimod, kan yderligere bebyggelse i højde/areal i Øgaderne være ødelæggende.

En række rapporter fra velrenommerede arkitektfirmaer, fra Naturstyrelsen og lignende viser, at Øgaderne med sit nuværende bygningsmiljø på mange måder danner et idéelt fortættet byområde men at bygningsmiljøet også skaber den nødvendige baggrund og forudsætning for at sikre, at påkrævede projekter indenfor den fortættede by, eksempelvis i forhold til begrønning, klima, bæredygtighed og byliv, kan iværksættes og føres til succes.

Så – hvorfor er bygningsmiljø i Øgaderne vigtigt? Bygningsmiljø – dvs de enkelte byhuse, de specielle ø-gade karréer, ”huller”, den uensartede bygningstopografi, de genkendelige facadetræk, fælles arealer, grønne områder, de enkelte gader, der tilsammen danner Øgaderne – alt dette er fundament for en unik, stærk, vedholdende og levende Aarhusfortælling. Vi vil gerne fortsætte fortællingen i Øgaderne. Men Ø-gaderne behøver hjælp.

Kommunen har udpeget Øgaderne til kulturmiljø. Det er vi både glade, stolte og taknemmelige for. Men det er væsentligt, at Kommuneplanens retningslinjer i forhold til kulturmiljø er

udgangspunktet for planlægning for Øgaderne. Bemærk, at rammebestemmelserne skal være i overensstemmelse med Kommuneplanens retningslinjer.

Vi ønsker, at Kommuneplanens bestemmelser bliver omsat i forhold til administrationen af Kulturmiljøet. Nye projekter i Øgadekvateret skal opfylde det gode afsæt og retningslinjerne om kulturmiljø i kommuneplanen. Som reguleringsværktøj vil nye skærpede rammebestemmelser sikre den varierede bebyggelse og kvalitetene i Øgaderne ved indpasning af nybyggerier, renoveringsprojekter osv.

ØGADE-KATALOGET, del 1.

Kommuneplan vedr. kulturmiljøer:

- Byggeprojekterne i kulturmiljøet Øgaderne skal levere i forhold til Kommuneplanens retningslinjer. Retningslinjerne for værdifulde kulturmiljøer - nr. 31, 32, 33 – skal inddrages.
- Projekter skal leve op til intentionerne i kommuneplanens temaer om f. eks. klog vækst, bykvalitet, liveability, urbane flerfamilieboliger, beboersammensætning, grønne sammenhænge mv.
- Der er en forpligtigelse til at virke for kommuneplanen. Dette gennem rammeplanbestemmelser, fyldestgørende og korrekte vurderinger af projekters helhedsvirkning. Der er ligeledes en samt forpligtigelse til at sikre det udpegede kulturmiljø gennem ny planlægning i forbindelse med byggeprojekter.

Rammeplaner for Øgaderne:

Kategori for rammeplaner i Øgaderne ændres til: "Boligområde med varierede bebyggelsesformer."

Beskrivelse i rammeplaner i Øgaderne ændres til: "Karakteren af bebyggelsen i rammeplansområdet - herunder beplantning - skal bevares og ved nyanlæg videreføres. Nye eller renoverede bygningers arkitektoniske udformning, materiale- og farvevalg skal medvirke til at opretholde og videreføre karakteren af det eksisterende miljø og den stedlige byggetradition med hensyn til bygningers placering i forhold til vej, skel, længde, bredde, facadehøjde, taghældning, udhæng, bygningsmaterialer, døre, vinduer, skorstene mv.

Eksisterende karakteristiske bebyggelser med tilhørende omgivelser, samt bebyggelse af særlig arkitektonisk og kulturhistorisk værdi skal bevares. Karakteristiske veje, stier, træer, levende hegn mv. skal bevares."

Da Kulturmiljøafgrænsningen for Kvarteret udgør en større planmæssig sammenhæng, mener vi at nye byggerier i kulturmiljøafgrænsningen lovmæssigt bør udløse lokalplanpligt.

HVAD ER VISIONERNE?

Hvis Øgaderne skal bidrage til Aarhus som en fremtidig succes – så er der brug for bevarende bestemmelser. Der er brug for en plan og en vilje til at hjælpe Øgaderne med at bevare Kulturmiljøet. Ikke med fokus på om enkelte huse er bevaringsværdige – Øgaderne som helhed er bevaringsværdige og vigtige for Aarhus.

Visionen er et levende, fremtidssikret kvartér. Et Øgadekvartér, hvor man tør værne om et helt specielt Kulturmiljø og tør gribe fremtiden med fokus på at skabe rammerne for et godt liv for alle og med et fortsat sprællevende Kulturmiljø.

Øgaderne skal tiltrække børnefamilier og en mangfoldighed af beboere. Øgaderne skal være foregangs-område, et lærings-område for at skabe liv, lys, luft, begrønning og fællesskaber i det allerede fortættede miljø. Øgaderne skal danne spydspids for at iværksætte projekter, der kan danne grundlag for bæredygtighed og klimatilpasning både for de enkelte huse, såvel som gader og området generelt.

Øgaderne skal også i fremtiden skabe "Livskvalitet for alle gennem det byggede miljø". (*Realdania*).

ØGADE-KATALOGET, del 2	
<p style="text-align: center;">FORTÆTNING</p> <p style="text-align: center;">Fortætning i Øgaderne er gennemført.</p> <p style="text-align: center;">BEFÆSTNING</p> <p style="text-align: center;">Befæstningsgrad pr matrikel i Øgaderne – inkl. boligbebyggelse – på max. 50%.</p> <p style="text-align: center;">Befæstning på offentlige arealer i Øgaderne, hvilket primært vil sige gader, skal indgå i bæredygtighedsprojekter for området.</p> <p style="text-align: center;">BÆREDYGTIGHED -BEGRØNNING – LIV</p> <p style="text-align: center;">Primære udviklings- og vækstområder i Øgaderne.</p>	<p>Byrumskvaliteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrønning • (Integrerede) klimatilpasningsløsninger • Bil- og cykelparkeringsløsninger • Orientering af bygninger i forhold til lys og luft • Innovative belysninger • Bæredygtige løsninger • Støjpåvirkninger og innovative løsninger
	<p>Arkitektur & identitetsskabende bebyggelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afsæt i den lokale kontekst og bymiljøet • Variation i det arkitektoniske udtryk i henhold til og i overensstemmelse med kulturmiljø • Materialer • Bygningens højde • Bygningsdybder • Den menneskelige skala • Boligtyper og størrelser
	<p>Fællesskaber:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forhold til lokalsamfund • Det gode naboskab • Byliv og byrum • Differentiering mellem offentlige rum og privat-sfæren • Aktivering af kantzoner • Tryghed • Gode opholdsarealer

HVORDAN NÅR VI DERHEN?

Afsættet for, at Ø-gaderne går forrest og får succes i fremtiden ligger i nye, skærpede kommuneplanrammer og en række bevarende bestemmelser med afsæt i Ø-gadekataloget.

Bevarelse kan udmærket være det nødvendige udgangspunkt for udvikling og fremskridt.

Respekt for det eksisterende står ikke i kontrast til bæredygtighed – som nævnt ovenfor er det faktisk i Øgaderne en forudsætning.

I visse tilfælde, skal man derfor have modet til at acceptere eksisterende kvaliteter som forudsætning for fremskridt, udvikling og vækst.

ØGADE-KATALOGET, del 3

Bygningsfacader	<p>a) Der anvendes primært røde mursten, malede mursten eller pudsede/farvede facader.</p> <p>b) Døre hhv. porte skal være ud til gaden. Hvor der er forhaver, bevares dette. Større, overdækkede udhæng eller tilbagetrækning af facade i nederste plan tillades ikke.</p> <p>c) Etager markeres klart – vindueslinjen skal være tydelig og følge facadeforløb i gaden.</p> <p>d) Eventuelle dekorative elementer på facaden bevares ved renovering og indtænkes ved nybyggeri.</p> <p>e) Vinduesstørrelse og type skal være dannebrogsvinduer eller variationer heraf. Størrelsen bør ikke afvige fra vinduesstørrelse og/eller type i gade/omkringliggende ejendomme. Glasfacader og større facade vinduesarealer er ikke umiddelbart tilladt.</p> <p>f) Udhængsaltaner hhv. franske altaner mod gaden er ikke tilladt undtagen i de gader, hvor det er en del af byggestil (Høegh Guldbergs-gade og Ny Munkegade eksempelvis). Hvor facadealtaner renoveres eller opsættes skal disse i design og fremtoning respektere eksisterende arkitektur.</p>
Bygningstag	<p>g) Der anvendes sadeltag både ved renovering hhv. nybyggeri. Flade tage eller tagterrassetage bør ikke accepteres mod gaden.</p> <p>h) Kviste er et signifikant kendetegn og kan renoveres, tilføjes – i henhold til eksisterende arkitektur.</p> <p>i) Der anvendes primært tegltag men ikke udelukkende. Glaserede tegl og andre "skinnende" tagdækningsmaterialer kan ikke anvendes. Såkaldt grønne tage kan finde anvendelse under forudsætning af, at dette ikke tæller med i forhold til opholdsareal. Øvrig tagbeklædning, som fremmer miljø, hhv. bæredygtighed tillades, under forudsætning af, at de ikke skæmmer arkitektur eller er i modstrid med øvrige bestemmelser.</p>
Bygning generelt	<p>j) Højde på byggeri bør bevares/respekteres. Dvs.</p> <p>I Ved nedrivning kan der som udgangspunkt kun opføres et hus i samme højde og areal (se nedenfor samt pkt. k)</p> <p>II Ved modernisering eller nyopførsel kan der ikke umiddelbart tilføjes etager. Dog kan der, for at fremme boligstandard eller familieegne boliger gives tilladelse til at tilføje etage, såfremt bygning ikke derved bliver højere end umiddelbart omkringliggende bygninger.</p> <p>k) Nedrivning kan kun finde sted, hvis der ikke kan saneres iflg. uvildig ekspert (se også pkt. j, i)</p> <p>l) Ved godkendelse af byggeri hhv. modernisering/ombygning skal mangfoldighed tilgodeses. Ungdomsboliger, inkl. "oplagte forældre-ekøb" er allerede generelt tilgodeset i Øgaderne. Der vægtes derfor boliger til unge familier, børnefamilier, pensionister osv.</p> <p>m) Gives tilladelse til hhv. sammenlægning eller nedlæggelse af lejligheder i en ejendom (eksempelvis for at skabe en familiebolig), kan disse først genopdeles/videreudstykes 5 år efter sammenlægning/nedlæggelse er gennemført.</p> <p>n) Ved nybyggeri og modernisering/ombygning kan byggeprocenten i forhold til udeareal ikke kompenseres ved altaner, tagterrasser, et såkaldt "grønt tag" osv. Der bør være/etableres opholdsarealer på mindst 40% af etagearealet, heraf hovedparten på terræn.</p> <p>o) Gårdarealer bebygges ikke udover eksisterende baghuse o. lign.</p> <p>p) Gårdarealer kan ikke udlægges til parkering. Gårdarealer er at betragte som frirum og grønne arealer.</p> <p>q) Der bør sikres et minimum af krav til beplantning i baggårde. Ved nybyggeri, modernisering, tilladelse til altaner osv., bør der indgå krav til beplantning i gård. Ligeledes skal vandafledning/afvanding samt afhjælpning af støjgener generelt tænkes ind i både baggårde og gader/fælles byrum.</p> <p>r) De såkaldte "huller", som findes i Øgaderne skal bevares. Disse "huller" er i mange tilfælde "bygget ind" som en del af bygnings/karré struktur men er ofte også porte, indgange til huse langs med hus, garager eller lign 1-etages byggeri, et stræde/tidligere stræde osv., et hegn eller en havemur. I de tilfælde, der findes et 1-etages byggeri, gælder pkt. j.i. Hvis der er tale om egentligt hul, port, gang, stræde, havemur osv., kan der ikke bebygges. Disse "huller" har en vigtig funktion i Øgaderne, idet de bla. sikrer lys og luft flere steder i de såkaldte "karréer", hvor der i modsætning til traditionelt karrébyggeri ikke er store åbne arealer.</p> <p>s) Øgadernes karré adskiller sig ofte fra almindelig opfattelse af karréer. Der er tale om byhus/rækkehus byggeri med varierende bygningshøjder. Disse specielle karré-konstruktioner skal respekteres i forhold til renovering/nybyggeri. Bevarelse af Øgadernes byggeri, topografi, variation er et væsentligt element i forhold til fremtidens klimatilpasning, bæredygtighed samt byliv og dermed moderne byplanlægning.</p>

Med nye skærpede kommuneplanrammer og bevarende lokalplaner samt Øgadekataloget på plads, frigives det kolossale beboerengagement i Øgaderne til at fokusere på de beboerdrevne projekter indenfor alle temaoverskrifterne i arbejdet med Helhedsplanen.

Der kan arbejdes fokuseret og intensivt på Øgadernes vision for vores kulturmiljøområde, som til fulde støtter op om kommunens visioner i Aarhusfortællinger. Listen af projekter er lang. Bygningsgruppen har en indledende idéliste, som uden tvivl vil blive udvidet. På områderne bæredygtighed, klimatilpasning, boligforbedringer o.lign. vil der være tale om projekter, hvor man vil søge at samarbejde eksempelvis med Real Dania, Teknologisk Institut, Arkitektskolen, samt forskellige universiteter/fagområder.

Øgaderne omdannes til et kreativt lærings- og udviklingsområde, som positivt kan bidrage til Aarhus, til vækst i Aarhus, til et Aarhus som en fremtidens by.

TRAFIK

HVORFOR ER DET VIGTIGT?

Øgaderne udgøres af kvarterets bygninger med tilhørende gårdrum, offentlige arealer og rum bestående af gader og offentlige pladser. De offentlige rum skaber rammerne for vores offentlige og fælles liv – mødet mellem menneskene. Trafikken, og den måde vi indretter den på, er helt afgørende for livet i gaderum og på pladser og dermed for vores liv i de offentlige rum.

Trafikken i Øgaderne har 2 hovedelementer: Fremkommelighed (transport) i bil, busser, cykel og som gående. En særligt problematik udgør fremkommelighed for brandbiler og renovationsskøretøjer. Parkering er trafikens andet hovedelement.

HVAD ER VISIONERNE?

Beboerparkering en ny mulighed for at forny trafiksystemet

Med Byrådets beslutning om indførelse af beboerparkering i Øgaderne står vi aktuelt i en ny situation, der åbner op for muligheder for anvendelse af gaderummet.

Fraværet/begrænsning af pendler-parkering giver plads og muligheder for nye anvendelser af Øgadernes gaderum. Vel at mærke hvis be-

boerparkeringen gælder hele døgnet. Vi skal udnytte den enestående mulighed for forandring af Øgadernes offentlige byliv skabt ved indførelsen af beboer-parkering.

(Vision - sådan indretter vi et bedre trafiksystem for Øgaderne)

HVAD ØNSKER VI OS AF ET FORBEDRET TRAFIKSYSTEM?

Fremkommelighed

Fremkommelighed – vi vil selvfølgelig gerne kunne komme til og fra vores bolig. Børnene skal kunne komme til og fra kvarterets skoler, børneinstitutioner og legepladser. Forretninger skal forsynes med varer.

Brandbiler skal kunne komme frem. Så i indretningen af Øgadernes gader skal der tages hensyn til fremkommelighed.

Men man kan også fravælge fremkommelighed for store lastbiler, f.eks. ved at renovationsafhentning fremover skal ske via mindre køretøjer.

Konkret foreslås, at lastbilers aktuelle anvendelse af Øgaderne som genvej stoppes.

Fire kategorier af gader / pladser

Overordnet foreslås Øgadekvarteret inddelt i fire kategorier med forskellige hensyn og rammer for trafikafviklingen og anvendelse af gaderummet.

1. Transportkorridorer

Transportkorridorer på brede gader med betydelig biltrafik med etablering af cykelstier og lyssignaler i hovedvejkryds for at beskytte gående og cyklister. Der etableres vejtræer til forskønnelse. Følgende gader foreslås som transportkorridor

Gade	Tiltag
Nørre Allé og Nørregade	Cykelsti i begge sider – effektive vejrbump – sløjfe venstresving mod Guldsmedegade – ensretning fra Klosterport til Vesterbro Torv – vejtræer – gadeomdannelse som kan knytte Øgaderne, Latinerkvarteret og Vestergadekvarteret sammen – omdannelse fra trafikslum til grøn forbindelses-korridor
Ny Munkegade-børnegade	30 km hastighedsgrænse - effektive vejrbump - cykelsti i begge sider – fodgængerovergange – vejtræer. Sikring af skolevejen fra Thunøgade over Ny Munkegade til de to skoler, f.eks. med fodgængerfelt.

2. Sivegader

30 km hastighedsgrænse – et-spors vejbaner – effektive vejrbump. Sivegader med en vis prioritering af afvikling af biltrafikken med hastighedsgrænse på 30 km, med etablering af effektive hastighedsdæmpende tiltag, typisk i form 1-spors vejbaner, primært i gadekryds, samt effektive vejrbump. Vi skal kunne færdes i kvarteret uden at udsættes for urimelige risici for trafikuheld. Dette gælder ikke mindst børn. Derfor skal der være trafiksikre gang- og cykelforbindelser (cykelsti) til kvarterets skoler, børneinstitutioner og legepladser med hastighedsgrænse på 30 km. Nogle af disse "børne-gader" indgår som en del af kvarterets sivegader. Nedenfor er nævnt potentielle placeringer for bl.a. 1-spors hastighedsdæmpende gadekryds. Følgende gader foreslås som sivegader:

Gade	Tiltag
Kaserne Boulevard	Cykelsti begge sider
Grønnegade	Cykelsti i begge sider – 1-spors gadekryds ved Samsøgade
Thunøgade frem til Norsgade-børnegade	Ensretning af hele Thunøgade - cykelsti, eventuelt som 2-spors cykelsti i samme vejside – 1-spors gadekryds ved Lollandsgade-Ny Munkegade-Sjællandsgade – vejtræer
Sjællandsgade mellem Thunøgade og Nørregade	1-spors vejbane vha. zig-zag placering af parkerings-pladser med vejtræer/nedsivning af regnvand
Høegh-Guldberggade mellem Kaserne Boulevard og Samsøgade	Eksisterende cykelsti i begge sider – effektivt vejrbump – vejtræer
Samsøgade mellem Høegh Guldberggade og Sjællandsgade	1-spors gadekryds ved Sjællandsgade
Hjelmensgade-børnegade	Cykelsti, eventuelt som 2-spors cykelsti i samme vejside – vejtræer

3. Opholdsgader

15 km hastighedsgrænse – 1-spors vejbaner – effektive vejbump

Opholdsgade med prioritering af beboernes ophold i og anvendelse af gaderummet med hastighedsgrænse på 15 km med etablering af effektive hastighedsdæmpende tiltag i form 1-spors vejbaner, primært i gadekryds, og effektive vej-bump. Hvordan opholdsgaderne kan integrere anden anvendelse udover beboer-parkering skal ske med udgangspunkt i de lokale beboeres forslag her til. Typisk kan gaden organisere sig i et gadelav. Nedenfor forslag til gader, der umiddelbart synes velegnede til omdannelse til opholdsgade. Følgende gader foreslås som opholdsgader:

Opholdsgade	Tiltag
Falstergade	Velegnet som lokal opholdsgade med begrænset biltrafik
Samsøgade	Cykelparkering ud for Hjarnøgades udmunding
Fynsgade	Cykelparkering med el-ladeplads og bænke og træer ud for Sjællandsgades udmunding
Høgh-Guldbergsgade fra Samsøgade ned mod Nørreport	Blind gade velegnet til opholdsgade og etablering af mini-plads med
Hjarnøgade	Elcykel-ladeplads.
Sjællandsgade	Fra Samsøgade til Fynsgade effektive vejbump vigtige for at sænke bilers og cyklers hastighed Samsøgade-Nørregade skal fredeliggøres; det er skolevej, så begrønning, sikring af kryds med et-spors kørebane osv.
Sølystgade	Cykel-parkering med plads til elladcykler
Livø Smøgen	Begrønning og fredeliggøres som en del af det samlede grønne område omkring Beboerhuset
Lollandsgade	Lukkes ned mod Nørre Allé – begrønning via vejtræer og grønne vejbelægninger i Thunøgade-Lollandsgade kryds
Norsgade	Samarbejde med kommunen om omdannelse til opholdsgade med cykelsti ved gadekryds med Nørregade - begrønning – cykelparkering – elcykel/bil opladning med solceller
Fænøgade	Privat fællesvej, lukkes på midten med beboerparkering fra Sjællandsgade og Norsgade.
Anholtgade	Træer i hver ende på hjørnerne og beboerparkering i den ene side

4. Pladser

I princippet bilfri – minimum med 15 km hastighedsgrænse 30 km hastighedsgrænse – 1-spors vejbaner - effektive bump.

Der etableres pladser helt eller delvist fri for biltrafik, som ikke må forstyrre ”pladslivet”. Følgende pladser og pladسدannelser foreslås:

Plads	Aktiviteter og rammer
Børnenes og Beboernes Jord	Legeplads for børn og voksne
Beboerhuset ud mod Sølystgade og Livø Smøgen	Grønt område omkring Beboerhuset med forslag om etablering af café med udendørs-servering
Hjørnet af Sølystgade og Sjællands ned til hjørnet af Sjællandsgade og Tunøgade og lille del af Hjelmensgade mellem indgang til Børnenes og Beboernes Jord og Thungade	Sammenhængende opholdsareal for børn og voksne med muligheder for biler at sive igennem med 15 km hastighedsgrænse og effektive vej-bump
Nøddekrattet – grønt område mellem Ny Munkegade og Samsøgade	Legeplads for børn – drevet i fællesskab af Beboerhuset og lokale beboere
Klostervangens boldbane ved Grønnegade – med behov for dræning som grundlag for øget benyttelse og eventuel underjordisk parkering	Samarbejde mellem Klostervangen AAB boligselskab-Samsøgades Skole og lokale foreninger om fremme af ude-fritidsaktiviteter.
Nørre Allé villabebyggelsen op mod Thunøgade og beliggende over for Klosterport	Friarealer mellem bygninger giver mulighed for at etablere en mini-plads
Vesterbro Torv	Tilstødende område op til Øgaderne med vigtig rolle som plads også for Øgadernes beboere med begrænsning af biltrafikken og etablering af opholdsarealer for børn og voksne
Krydsområdet mellem Nørregade-Paradisgade-Borggade	Tilstødende område op til Øgaderne med potentiel rolle som plads for Øgadernes beboere og med til at knytte Øgaderne og Latinerkvarteret sammen

Trafikkens luftforurening skal reduceres

Trafikkens luftforurening skal reduceres til at være under anbefalede grænseværdier for partikler og NOx. Luftforureningen kommer ikke mindst fra dieslbiler på de tilstødende hovedtrafikårer: Nørrebrogade, Nørre Allé og Nørregade med tæt trafik af dieselbusser. Der skal fortløbende ske måling af miljøbelastningen med offentliggørelse af målingerne. Dieselbusser skal på kort sigt forsynes med effektive filtre. Aarhus Kommune skal arbejde på, at Nørre Allé og Nørregade friholdes for dieselbusser, der erstattes af el shuttle-busser til busbetjening af Midtbyen. Overordnet bør Aarhus Kommune definere årstal for, hvornår dieslbiler forbydes i Midtbyen.

Udnyt eksisterende parkeringsfaciliteter

Desværre er det ikke realistisk på kort sigt at undgå bil pendler-trafik til Århus Midtby. Så der skal skabes andre muligheder for pendler-parkering ved at sørge for at udnytte ledig parkeringskapacitet ved Kirkegårdsvej-Borggade (fejllaceret anlæg) – Navitas - DOKK1-Magasin. Parkeringsafgifterne skal via myndighedskrav sænkes til et realistisk niveau for såvel private og offentlige anlæg, så de kan bruges af pendlerne. Hvis der behov for at etablere yderligere parkering i Øgaderne bør det ske ved at etablere underjordisk parkering. For eksempel under Klostervangens boldbane, hvis AAB Boligselskab synes, det er en god ide.

Gårdrum fri for parkering

Gårdrum skal så vidt muligt friholdes for parkering og bruges som grønne gårdrum for nærområdets børn. Så der skal aktivt fra myndighedsside arbejdes aktivt for stop for nye parkeringspladser i gårdrum og for nedlæggelse eller flytning af eksisterende parkeringspladser i gårdrummene. Dette indarbejdes i bevarende bestemmelser for lokalplanen.

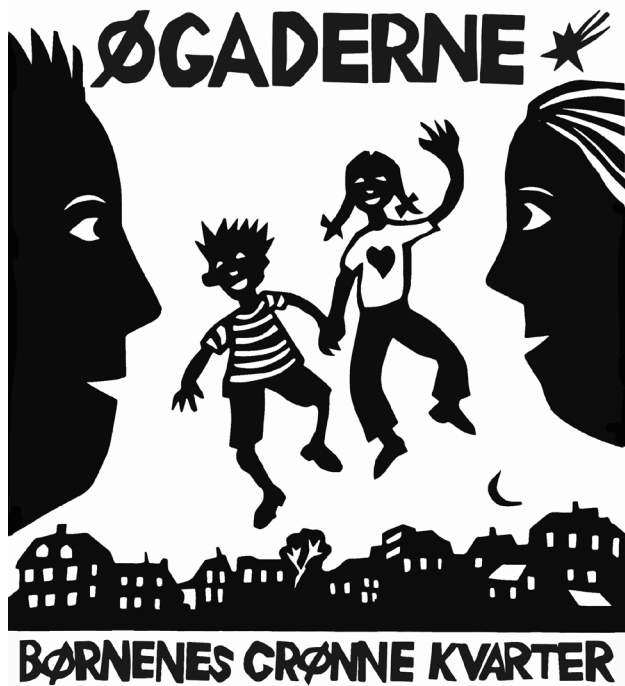
Fremme el- og cykeltransport

Elcykler, herunder ikke mindst lad-elcykler, kan bidrage væsentligt til at reducere biltrafikken, reducere behov for bil og dermed for beboer-parkering. Derfor bør der etableres cykel-parkering med elopladnings-faciliteter, f.eks. administreret af det lokale gadelav.

Rundt om i Øgaderne etableres cykelparkering, så den aktuelle praksis med efterladte cykler kan imødegås. Lokale beboere organiseret i gadelav bør involveres.

Elbiler kan bidrage til at reducere luftforureningen. Delebiler kan bidrage til at reducere behovet for beboerparkering. El-delebiler kan bidrage til begge dele. Derfor elbiler, debiler og ikke mindst eldebiler fremmes ved udpeging af særlige parkeringspladser, herunder elopladnings-faciliteter.

BØRNEMILJØ

HVORFOR ER DET VIGTIGT?

Børns trivsel er den fineste indikator på, om en bydel fungerer

Børn er medborgere med rettigheder. I B&U-afdelingens sparekatalog 2018 hedder det:

Børnene og de unge i centrum. Vi skal have en fælles forståelse for, hvordan vi arbejder med tilbuddene for de 65.000 børn og unge, så de hver dag får de bedste betingelser for at udleve deres fulde potentiale.

De kønne ord kan vi tilslutte os, og vi vil arbejde for, at de bliver til virkelighed, og ikke bare spin.

- fremtidssikring af vor samfundsmodel og velfærdssamfund.
- Investering i vores børn og unge er investering i vor fælles fremtid.
- Vor by mangler ikke asfalt, beton, stål, cement, mursten eller glas! Der mangler legepladser, grønne åndehuller, parker og træer - og skoler, der fremmer, understøtter og inspirerer til oplevelser, leg, læring og liv.

Børns trivsel er den fineste indikator på, om et boligmiljø er velfungerende. Det gælder boligerne, gårdmiljøerne og selve bydelen. I Øgaderne er der mere end 12% børn og unge.

På den ene side giver Øgærne med sin karréstruktur, baggårde og tætte bebyggelse trods alt mulighed for adgang til grønne steder.

Området har tre skoler, en stribe daginstitutioner og kvarterslegepladsen Børnenes og Beboernes Jord samt nøddelunden bag Beboernes Hus.

På den anden side er der stort trafikpres på området, dels på grund af den centrale beliggenhed og parkering i baggårde, dels de mange institutionsmål, hvor børn køres til og fra – som øges betydeligt med en stor institution i Livøsmøgen bag Beboernes Hus.

Øgaderne er meget besøgt mål for bilister på jagt efter parkeringsplads.

I forhold til boligmassen er der mange familieboliger i de gamle huse, som er overkommelige at reovere, men spekulationspresset øger mængden af fupmoderniseringer, forældrekøb og ungdomsboliger.

HVAD ER VISIONERNE?

Vi ønsker en fremtidssikring af børn og unges liv og udvikling, bl.a. med en national tænketank & et tværfagligt visionsråd. Med en bevarende helhedsplan kan Øgaderne være eksempel på, hvordan en tæt central bydel fortsat kan være velfungerende levested.

At blive Børnenes Grønne Bydel vil være Øgadernes store gave til Aarhus.

Sagt af brugere på Børnenes og Beboernes Jord:

- *Selv om Nørregade ligger tæt på, er det som at være på landet at komme på Børnenes Jord.*
– Katrine 14 år.
- *Jeg møder alle mine venner her på Jorden; hvis ikke den var her, måtte vi opfinde den.*
– Andreas 11 år.
- *Jeg blev kattekonge her og elsker klatrestativet og brandmandsstangen. Jeg drømmer om en kængurustylte.*
– Anna 7 år
- *Kom ned på Jorden. Vi ønsker indflydelse på egne forhold. Vi kan godt selv.*
– Thomas 75 år

Vi ønsker:

- at børn gives bedre rammer og vilkår for at leve, lege og færdes i kvarteret.
- at midtbyen er grøn, tryk, åben og hyggelig – og for alle.
- at børn af alle slags og alle aldre kan mødes og have fælles oplevelser.

HVORDAN NÅR VI DERHEN?

- Ved at bydelen bliver trafiksikret og gaderne fredeliggjort med grønne gadekryds og sikre skoleveje. F. eks. ensretning af Thunøgade ved Elise Smiths Skole.
- Ved at opsætte skilte med 15 km hastighed og fodgængerovergange tilbage, bl.a. i Nørregade.

• Ved at huse og karreer bliver forbedret/renoveret med gårdrydninger, som giver lys og luft og beplantning til ophold, fællesskab og leg; hver karre skal have en nærlegeplads og hvert bydel en kvarterslegeplads som Børnenes Jord.

• Boldbanen ved Klostervangen skal renoveres, så den bliver den store grønne ressource for hele bydelen.

Kommunen kan i samarbejde med AAB indrette underjordisk parkering under boldbanen.

• Ved at biler skal dømmes ude af gårde og karreer, at gadeparkering kun er for beboere, og at

• kollektiv trafik er eldrevne i små hyppige busser.

• Ved at Midtbyklubben bliver i sine bygninger, som kan spille sammen med institutionen i Thunøgade med brug af salen og legepladsen.

DET GRØNNE

HVORFOR ER DET VIGTIGT?

Vi har sikkert alle haft oplevelsen af, at naturen skaber glæde. Naturen har en værdi i sig selv. Ikke mindst i byen. Vi bliver bl.a. bevidste om dette, når naturen er fraværende i "stenørkner". Vejtræer kan berige oplevelsen af et gadeforløb og en bydel.

I Øgaderne er vi så heldige, at vi med karréstrukturen er begunstiget af grønne baghaver og gårde. Ovenikøbet har fortidens bygherrer sørget for at lave huller i karréstrukturen, så lyset kan komme ind i gådrummene.

Dette suppleres af større grønne friarealer ved Børnenes og Beboernes Jord, Beboernes Hus med tilstødende Nøddelunden/boldbane og Klostervangens boldbane.

De grønne områder i Øgaderne har været kendetegnet ved at være blevet skabt igennem beboernes løbende aktive initiativer, deltagelse og deraf følgende ejerskab til deres grønne lokalmiljø.

Men de grønne områder i Øgaderne oplever udfordringer:

- De private grønne forhaver og baggårde bliver i stigende grad asfalteret med henblik på at løse parkeringsproblemerne i Øgaderne eller byfortættet og bebygget.

- Attraktiviteten af de grønne beplantninger og opholdssteder på gader og fortove er under pres af en stigende mængde parkerede biler og cykler.

- Nogle af de grønne "offentlige pladser", som f.eks. Nøddelunden/boldbanen og boldbanen ved Klostervangen, forfalder og har derfor i nogen grad mistet beboernes aktive deltagelse og deraf følgende ejerskab.

Der er et stærkt behov for en aktiv indsats for at beskytte Øgadernes grønne steder. I fortsættelse heraf at styrke det grønne i kvarteret som et vigtigt element i at forbedre Øgaderne som bo- og opholdssted, ikke mindst for børn og børnefamilier.

Det grønne skal tænkes ind i fremtidig klimatilpasning og regnvandsafledning i Øgaderne.

HVAD ER VISIONERNE?

Det er vigtigt, at de grønne opholdsrum findes rundt i Øgaderne og ikke blot centraliseres i afgrænsede "grønne reservater". Det grønne som opholdsrum er således vigtigt særligt set fra børn og børnefamiliers synspunkt. Et barns behov og aktionsradius og egen adgang til grønne områder ændrer sig løbende fra vuggestuealder til skolealder, ungdomsår og i voksenlivet.

Det grønne er (på lige fod med en passende familievenlig boligmasse) afgørende for, at Øgaderne fortsat kan være et attraktivt kvarter for børnefamilier og børns opvækst.

Visionen er, at det grønne i Øgaderne i endnu højere grad skal udgøre attraktive rum for samvær og møder imellem Øgadernes beboere på tværs af alder, livssituation og boform - særligt øge bokvaliteten for børn og børnefamilier.

Udviklingen af det grønne miljø skal ske ved involvering og beboernes aktive initiativer, deltagelse og deraf følgende ejerskab til lokalmiljøet.

De grønne arealer kan opdeles i 4 kategorier med hver deres muligheder og udfordringer. De 4 forslag til tiltag, der kan bidrage til at styrke det grønne element, er:

De private grønne baggårde

- Hullerne i bygnings-karréerne skal opretholdes, så der kommer lys ind i baggårdene. Fortætning med bebyggelse af disse "huller" skal stoppes.
- Stop for omdannelse af grønne gårdrum til parkering, så bl.a. børnenes legemuligheder forringes. Suppleret med en aktiv indsats for udflytning af eksisterende parkeringspladser i gårdrummene.
- Sikring mod yderligere asfaltering/bebyggelse af grønne baggårde og forhaver kan ske juridisk i form af helhedsplans/lokalplansbestemmelser for Øgaderne.
- Fremme "begrønnings-sanering" af gårdrum med etablering af fælles grønne arealer for børn og voksne.
- Fremme anvendelse af grønne belægninger, som gør det muligt at nedsive regnvand.
- Etablering Øgadernes Haveforening, f.eks. i samarbejde med "Smag på Aarhus".

De private grønne forhaver

De grønne forhaver bidrager med en stor berigelse af de byrum, hvor de etableres. Derfor er det "must" at opretholde de eksisterende forhaver og genetablere de forhaver, der er forsvundet. Aarhus Kommune må i samarbejde med de lokale beboere iværksætte en aktiv ind-

sats for, at det sker. Konkret drejer det sig om: Ny Munkegade, Kaserne Boulevard og Høgh-Guldbergsgade.

Grønne beplantninger og holdssteder på gaderne

- Det grønne element indgår overordnet som et integreret element i Øgadernes trafiksanering for trafik-korridorerne med etablering af gadetræer, sivegader og opholdsgader. Ikke mindst i sidstnævnte vil der være plads til begrønningstiltag.
- Der plantes gadetræer i alle de gader, hvor der er plads til det. Dette passer fint med kommunens ønske om 10.000 nye træer. Som udgangspunkt vil det sige beplantning i alle/de fleste gader, med første-prioritering af de gader, hvor der er et aktivt beboerønske om gadetræer. Så vidt muligt kombineres vejtræer med opstilling af bænke.
- Etablering af Øgadernes Gadetræs Lav som fælles forum for beboere engageret i fremme af gadetræer.
- Beplantning som en integreret del af hastighedsdæmpende tiltag i form 1-spors vejbane med inddragelse af vejbanen til andre formål.
- Grønne belægninger, der muliggør nedsivning af regnvand, som man f.eks. arbejder med i Lollandsgade.

Grønne offentlige pladser

- Etablering af et sammenhængende grønt område omfattende de grønne "kerne-områder", Børnenes og Beboernes jord, Beboerhusarealet og Nøddelunden/boldbanen, bundet sammen af grønne vej-opholdskorridorer omfattende Hjørnet af Sølystgade og Sjællandsgade ned til hjørnet af Sjællandsgade og Tunøgade og lille del af Hjelmensgade mellem indgang til Børnenes Jord og Thunøgade.

- Klostervangens boldbane drænes med henblik på anvendelse til udendørs sports- og andre aktiviteter. Samtidig undersøges mulighederne for ned mod Falstergades bagside at etablere en mindre idrætshal, som i den grad mangler i kvarteret. Samarbejde mellem Klostervangen AAB boligselskab-Samsøgades Skole og lokale foreninger om fremme af udendørs fritidsaktiviteter.

Undersøge mulighederne for at Aarhus Kommune i samarbejde med AAB etablerer underjordisk parkering under boldbanen.

- Grøn plads i Nørregade mellem Paradisgade og Borggade.

- Mindre plads i Høgh-Guldbergsgade ved Samsøgade.

- Mindre grøn plads i Norsgade ned mod Nørregade.

HVORDAN NÅR VI DERHEN?

En lokalplan med bevarende bestemmelser for Øgaderne er en vigtig forudsætning for bevarelse af de grønne gårdrum og grønne forhaver, som er knyttet til bevarelse af bygnings-kulturmiljøet.

Indførelse af beboerparkering i Øgaderne åbner også op for mulighederne for begrønning af Øgaderne ved, at der skabes mere plads til begrønning i gaderummet pga. færre parkerede biler. Den mulighed og åbning skal benyttes.

Det er vigtigt at komme hurtigt og konkret i gang med "pilot-projekter", bl.a. ved at få realiseret de grønne projekter, bl.a. : Norsgade, Lollandsgade, Nørre Allé/Paradisgade/Borggade og omdannelse af Nørre Allé-Nørregade fra trafikslum til grøn forbindelses-korridor mellem Øgaderne, Latinerkvarteret og Vestergadekvarteret.

BÆREDYGTIGHED FOR MILJØET

HVORFOR ER DET VIGTIGT?

Beboermøderne i Øgaderne har vist, at der er stor interesse for bæredygtighed og for, at Øgaderne skal bidrage til øget bæredygtighed.

Øgaderne har som en tætbebygget bydel overordnet set et glimrende grundlag for miljømæssige bæredygtigheds løsninger, f.eks. for fjernvarme baseret på biomasse og affald.

Kvarterets beboersamarbejde er også et godt udgangspunkt for fælles bæredygtigheds løsninger. Den tætte bydel betyder reduceret arealforbrug per indbygger, hvilket bidrager til øget bæredygtighed.

Bæredygtighed indgår som et integreret element i en række forhold, f.eks. transport og bygninger. I denne bæredygtighedssammenhæng fokuseres på forhold, der ikke er dækket ind via andre planlægningstemaer.

Det er vigtigt at udpege de indsatsområder,

hvor man samtidigt opnår en række positive effekter sammen med bæredygtighedstiltag.

Eksempel herpå er 1-spors vejkryds med begrønning, vandpermeable belægninger, solcelleanlæg til opladning af elcykler, mulighed for nye beboer-aktiviteter, eventuelt kombineret med indretning af stueetage til ny butik/erhverv.

HVAD ER VISIONERNE?

Vi har skrevet visionerne in i tabel 1 og 2.

HVORDAN NÅR VI DERHEN?

Bæredygtigheds løsninger integreres med tiltag rettet mod det kollektive byrum med trafik- og de grønne tiltag. I mange tilfælde vil det være trafiktiltag, der vil være igangsættende til bæredygtighedsindsatser, f.eks. grønne områder/ belægninger med nedsivning af regnvand.

Bæredygtigheds-bygningstiltag integreres med bygningsbevaring. Den anden vej rundt kan f.eks. energibesparende løsninger medvirke til iværksættelse af andre bygningsbevaringsinitiativer.

VISION - FORSLAG TIL FREMME AF BÆREDYGTIGHED

Bæredygtigheds- Tema	Forudsætninger, mål og midler	Retningslinjer for Øgaderne
<i>Energi</i>		
Spar-energi/bygninger	Mange bygninger dårlige mht. isolering og komfort	Aktivt fremme at kommunale bolig-forbedrings-tilskudsmuligheder udnyttes.
Dagslys i boligen	Vigtigt for beboer-sundhed, velvære og elbesparelser	Undgå tættere og højere nybyggeri, som reducerer dagslys
Solvarme	Solvarme udnyttes bedst med større anlæg, og solvarme-anlæg kan virke arkitektonisk forringende -	Fjernvarmeforsyningen bør satse på større solvarme-anlæg i oplandsområder med større bygningsflader. Bedre i Øgaderne at udnytte egnede større tagflader til at

		fremme sol-el frem for solvarme.
Sol-el	Sol-el anlæg kan placeret på bygninger virke arkitektonisk forringende. Solcelle-anlæg etableres mest effektivt som større anlæg. En anden mulighed er sol-el til forbrug på stedet. Æstetisk flotte bygningsintegrerede produkter er også en mulighed, men som sagt overordnet mere hensigtsmæssigt med store anlæg.	Større solcelle-anlæg kan placeres på større tagflader o.l., som kan bære det arkitektonisk. Kan f.eks. etableres som lokale fælles anlæg. Mindre solcelle-anlæg som integreret del af gadebelysning til lokal belysning eller til opladning af elcykler.

<i>Vand</i>		
Regnvand	Regnvand er en potentiel ressource og potentiel kilde til oversvømmelse. Regnvand kan udnyttes til lokal vanding og bør nedsives fremfor at belaste kloaksystemet. Kloaksystemet bør deles til regnvand og spildevand.	Fremme af opsamling af regnvand til vanding af kommunale, fælles og private grønne anlæg. Nedsivning skal fremmes ved minimumskrav til grønne fællesarealer og ved at belægninger i gader, gårdrum og haver er permeable.
Vandbesparelser/bygninger	Formentligt mange bygninger dårlige mht. vandbesparende installationer	Fremme installation af vandbesparende installationer

<i>Luftmiljø</i>		
Emissioner fra trafikken	Vores helbred belastes af partikel- og NO _x -luftforurening, ikke mindst fra diesel-biltrafikken. Luftforureningen bør ikke overskride sundheds-baserede anbefalinger.	Den store miljø-belastning ikke mindst fra trafikken i Nørrebrogade, Nørregade og Nørre Allé må løbende følges med målinger, der offentliggøres. Transport-tiltag, der reducerer luftforureningen skal gennemføres så sundhedsskadelige effekter undgås, skal gennemføres. Særlig indsats ift. diesel-trafikken. Fremme af ikke miljøbelastende transportformer.

VISION - FORSLAG TIL FREMME AF BÆREDYGTIGHED (FORTSAT)

Bæredygtigheds- Tema	Forudsætninger, mål og midler	Retningslinjer for Øgaderne
<i>Luftmiljø</i>		
Emissioner fra brændeovne	Med biomasse-baseret fjernvarme er der ingen energimæssige perspektiver ved brændeovne, som i øvrigt bidrager til luftforurening med sundhedsskadelig effekt. Dette er i sagens natur særligt tilfældet i tætte byområder.	Emissioner fra brændeovne bør ikke overskride sundhedsbaserede anbefalinger. Dette kontrolleres i forbindelse med skorstensfejnning.
<i>Affald</i>		
Byttecentraler	Stort potentiale i at genbruge ting	"Fællesskabet" ved Beboerhuset er et eksempel på en beboerdrevet byttecentral for bøger. Der gøres en
		aktiv indsats for at fremme sådanne fællesskaber. Afholdelse af lokale loppemarkeder, der fremmer lokalt fællesskab
Lokal kompost-produktion	Organisk affald indsamles ikke i kommunen	Indsamling af organisk affald for hver husstand eller for karré til produktion af kompost til lokalt brug.

